

STOCKHOLMS STADS STATISTIK

X. SPECIALUNDERSÖKNINGAR.

N:R 11.

UTLÄNNINGAR I STOCKHOLM
UNDER KRIGSTIDEN
ÅREN 1914—1918.

UNDERSÖKNING VERKSTÄLLD AV
STOCKHOLMS STADS STATISTISKA KONTOR.

STOCKHOLM 1920
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
[427 20]

STOCKHOLMS STADS STATISTIK

X. SPECIALUNDERSÖKNINGAR.

N:R 11.

**STOCKHOLMS STADS
STATISTISKA KONTOR
BIBLIOTEKET**

UTLÄNNINGAR I STOCKHOLM

UNDER KRIGSTIDEN

ÅREN 1914—1918.

UNDERSÖKNING VERKSTÄLLD AV
STOCKHOLMS STADS STATISTISKA KONTOR.

STOCKHOLM 1920
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
[427 20]

STATISTIQUE DE LA VILLE DE STOCKHOLM.

X. ENQUÊTES SPÉCIALES.

N:o 11.

STATISTISKA KONTOR
BIBLIOTEKET
STOCKHOLMS STADS

ÉTRANGERS À STOCKHOLM
PENDANT LA GUERRE

EN 1914—1918.

ENQUÊTE EFFECTUÉE PAR

LE SERVICE MUNICIPAL DE STATISTIQUE DE STOCKHOLM.

(POUR UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAG. 18*)

STOCKHOLM 1920
IMPRIMERIE K. L. BECKMAN
[427 20]

434/1920 1/

I en den 17 december 1917 hos Stockholms stadsfullmäktige väckt motion (n:r 61) hemställde herr G. H. von Koch, att stadsfullmäktige ville besluta att uppdraga åt Stockholms stads statistiska kontor att i samråd med stadens bostadskommitté och livsmedelsnämnden verkställa en undersökning om utläningar, som under krigstiden bosatt sig i huvudstaden. Efter tillstyrkande utlåtanden från dessa verk och från beredningsutskottet (Buutl. 1917 n:r 283) bifölls motionen av stadsfullmäktige den 27 juni 1918.

Resultatet av statistiska kontorets med anledning härav verkställda undersökningar hava efter hand publicerats i Statistisk månadsskrift (1918 h. 6, 7, 8; 1919 h. 7, 8). Styrelsen över kontoret har ansett ett sammanförande av särtrycken av de skilda artiklarna inom ett omslag lämpligt, vilket föranlett utgivande av föreliggande publikation.

Den närmaste ledningen av undersökningen har varit anförtrodd åt aktuarien i kontoret V. Själander.

Stockholms stads statistiska kontor i januari 1920.

J. GUINCHARD.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Text.	Sid.
Inledning	5*
I. Frekvensen av utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/s 1914—31/12 1918)	6*
II. Beståndet av utlänningar i Stockholm vid vissa tidpunkter under krigstiden.....	13*
III. Utlänningarnas bostadskonsumtion i Stockholm	15*
Fransk resumé	18*

Tabeller.

Tab. 1. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/s 1914—31/12 1918) fördelade efter ankomsttid och hemort	3
Tab. 2. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/s 1914—31/12 1918) med fördelning efter nationalitet och yrken	4
Tab. 3. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/s 1914—31/12 1918) med fördelning efter nationalitet och ålder	6
Tab. 4. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/s 1914—31/12 1918) med fördelning efter nationalitet och vistelsens längd.....	6
Tab. 5. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/s 1914—31/12 1918) med fördelning efter nationalitet och bostadsform	7
Tab. 6. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/s 1914—31/12 1918) med fördelning efter nationalitet och närmast föregående vistelseort.....	7
Tab. 7. Under krigstiden inflyttade privat boende utlänningar och av dem disponerade lägenheter i Stockholm i början av april 1918 med fördelning efter de boendes nationalitet och kön	8
Tab. 8. I privata bostäder i Stockholm boende utlänningar i början av april 1918 med fördelning efter polisdistrikt och lägenheternas rumsantal...	10
Tab. 9. Privata bostadslägenheter i Stockholm bebodda av utlänningar i början av april 1918 med fördelning efter antal rum och antal boende, hela staden	10

TABLE DES MATIÈRES.

Texte.	Pag.
Introduction	5*
I. Fréquence des étrangers à Stockholm pendant la guerre (1/s 1914—31/12 1918)	6*
II. Nombre total des étrangers à Stockholm à différentes époques de la guerre.....	13*
III. Consommation de logements à Stockholm faite par les étrangers	15*
Résumé en français.....	18*

Tableaux.

Tabl. 1. Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/s 1914—31/12 1918) répartis d'après leur domicile et l'époque de leur arrivée	3
Tabl. 2. Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/s 1914—31/12 1918) avec répartition d'après leur nationalité et leur profession.....	4
Tabl. 3. Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/s 1914—31/12 1918), répartis d'après leur nationalité et leur âge	6
Tabl. 4. Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/s 1914—31/12 1918), répartis d'après leur nationalité et la durée du séjour	6
Tabl. 5. Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/s 1914—31/12 1918) d'après leur nationalité et le type de logis.....	7
Tabl. 6. Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/s 1914—31/12 1918) avec répartition d'après la nationalité et la dernière résidence	7
Tabl. 7. Etrangers immigrés à Stockholm au cours de la guerre et habitant en logis privé ainsi que logements occupés par eux au commencement d'avril 1918 avec répartition d'après la nationalité et le sexe	8
Tabl. 8. Etrangers en logis privé à Stockholm au commencement d'avril 1918 avec répartition d'après le district de police et le nombre des pièces des logements	10
Tabl. 9. Logements privés à Stockholm, habités par des étrangers au commencement d'avril 1918 avec répartition d'après le nombre des pièces et le nombre des habitants (la ville entière).....	10

Inledning.

Världskrigets utbrott, augusti 1914, medförde såsom en av sina första verkningar en omflyttning mellan Europas länder av på länge ej skådad omfattning. Många av invånarna i de länder, som efter hand indrogos i kriget, voro nämligen undersåtar till ett fiendligt land. Det gällde därför för dessa att fortast möjligt lämna det land, där de uppehölo sig. Dessa strömmar av flyktingar måste därvid merendels, efter gränsernas spärrande, taga sig vägen över till neutrala länder. En sådan ström ledde även över Sverige och dess huvudstad. Visserligen gällde det härvid för de flesta att uppnå det egna hemlandet för att träda i dess krigstjänst m. m. En icke obetydlig del föredrog emellertid, om det var möjligt, att stanna i det neutrala landet för att på olika sätt draga nytta av dess lugnare förhållanden. Det tillskott av utlänningar till det egna landets befolkning, som sålunda uppstod under tiden strax efter krigsutbrottet, har sedan efter hand av olika anledningar förstärkts. Nya skaror av utlänningar hava ankommit dels för att i affärssyfte utnyttja krigskonjunkturerna i det neutrala landet, dels för att njuta av dess åtminstone till en början bättre tillgångar på livsmedel m. m. ävensom för att erhålla en fristad undan politiska förföljelser eller för att bedriva politiskt eller handelsespionage m. m.

Det befanns av åtskilliga anledningar redan tidigt av behovet påkallat att reglera främlingsströmmen. Dessa åtgärder gingo bl. a. ut på dels att hämma själva tillflödet av främlingar till landet dels att befria landet från redan dit inkomna dels på tillsyn över dem, som fått tillstånd att vistas här. Bland författningar, innehållande bestämmelser i dylikt avseende, må här nämnas lag den 14 september 1914 angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas, med föreskrifter dels om avvisning av utlänning, som ankommer till riket, dels om utlännings utvisning från riket; vidare k. kung. den 30 oktober 1914 angående tillsyn över utlänningar i riket vid krig eller krigsfara; överståthållarämbetets kungörelse den 12 augusti 1914 angående anmälan om resande, särskilt beträffande utlänningar; kungl. kungörelser den 13 augusti och 22 september 1917 angående passtväng för resande, som ankomma till riket. Genom sistnämnda förordning har ett effektivt medel vunnits att förhindra inflyttningar i större omfattning till riket.

Den immigration av utlänningar, som Sverige liksom andra neutrala land fick mottaga, hade visserligen till en början åtskilliga fördelar med sig, såsom skatteinkomster för det allmänna och ökade

förvärvsmöjligheter för enskilda genom rumsuthyrning, mathållning och affärsförbindelser av allehanda andra slag. Men invasionen har otvivelaktigt även medfört betydande olägenheter. Sålunda må framhållas, att med dylika inflyttningar måste följa faran, att vissa icke önskvärda individer, såsom internationella brottslingstyper, bettlände, spioner m. fl. komma in i landet, såsom även flera gånger konstaterats för Sveriges vidkommande. Allteftersom kristidens verkningar gjorde sig mer gällande, framträdde emellertid även andra olägenheter av invasionen. De redan förut knappa livsmedelstillgångarna reducerades till förfång för landets egna inbyggare. Även på bostadsförhållandena invercade främlingsströmmen. Utlänningarna lade nämligen beslag på en ej ringa del av bostadsförrådet. Som detta genom den avstannade byggnadsverksamheten började bli knapp för det ordinarie behovet, kändes främlingarnas intrång även på detta område särskilt svårt.

Vad Stockholm beträffar, som kanske i högre grad än andra landsändar drabbats av kristidens svårigheter, gjorde sig olägenheterna av invasionen särskilt gällande. Detta hade sålunda bl. a. till följd en framställning till regeringen hösten 1917 av Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott om åtgärder till minskande av dels antalet inom landet vistande utlänningar, dels ock de olägenheter deras härvaro tillskynda landets egna undersåtar. Ett annat uttryck för främlingarnas intrång är den skrivelse till regeringen, vari åtskilliga personer i Stockholm, som till följd av bostadsbristen provisoriskt inlogerats i skollokalerna härstädes, hemställde om åtgärder, varigenom de skulle beredas tillfälle att förhyra åt utlänningar upplåtta lägenheter och dessa i stället anvisas bostad i skollokaler. I samband härmed står även den motion, som den 17 december 1917 väcktes hos Stockholms stadsfullmäktige av herr von Koch, vari hemställdes om uppdrag åt Stockholms stads statistiska kontor att i samråd med stadens bostadskommitté och livsmedelsnämnden verkställa en undersökning om utlänningar, som under krigstiden bosatt sig i huvudstaden. I motionen anfördes bl. a., att under de senaste åren inom stadsfullmäktige upprepade gånger, särskilt med hänsyn till rådande brist på bostäder och livsmedel, bragts på tal frågan om det stora antal utlänningar, som under krigstiden bosatt sig i huvudstaden, men att man vid behandlingen av denna fråga saknat mer utförliga officiella uppgifter om främlingsinvasionen, dess karaktär, inverkan på bostadstillgången o. s. v. Då främlingsfrågan långt framåt säkerligen komme att förbli aktuell, borde man icke längre dröja med en officiell undersökning angående utlänningarna i huvudstaden.

Efter remiss till bostadskommittén, styrelsen över stadens statistiska kontor och livsmedelsnämnden, vilka samtliga avgåvo tillstyrkande utlåtanden, hemställde beredningsutskottet (Buutl. 1917 n:r 283), att stadsfullmäktige med anledning av herr von Kochs förevarande motion måtte uppdraga åt styrelsen över statistiska kontoret att i samråd med stadens bostadskommitté och livsmedelsnämnden verkställa den i motionen föreslagna undersökningen. Vid sammanträde den 27 juni 1918 biföllo stadsfullmäktige denna utskottets hemställan.

Statistiska kontoret, som redan före frågans upptagande motionsvis haft sin uppmärksamhet riktad på densamma, hade ansett sig böra vidtaga en del förberedande åtgärder för vissa undersökningar. Sålunda anhöll kontoret i skrivelse till statsrådet och chefen för k. civildepartementet om tillstånd för kontoret och dess vederbörande tjänsteman att taga del av hithörande primärmaterial. Med anledning härav medgav kungl. maj:t, att vid Stockholms stads statistiska kontor anställd tjänsteman å stadens poliskårs kriminalavdelnings station fick taga del av visst material rörande utlänningar, vilka under pågående krig vistats eller vistades i Stockholm.

Den föreliggande undersökningen har inriktat sig på att söka mäta dels *frekvensen* av utlänningar i Stockholm under krigstiden dels *beståndet* av utlänningar vid olika tidpunkter dels deras *bostads-konsumtion*.

I. Frekvensen av utlänningar i Stockholm under krigstiden ($\frac{1}{8}$ 1914 — $\frac{31}{12}$ 1918).

A. Primärmaterial m. m.

Det primärmaterial, som statistiska kontoret använt för mätande av främlingsfrekvensen i Stockholm under krigstiden, utgöres, såsom nämnt, av det hos polisen befintliga registret över utlänningar, vilkas ankomst blivit därstädes anmäld. Här skola till en början lämnas några upplysningar om de resandes anmälningsskyldighet till detta register.

De härför gällande bestämmelserna återfinnas i »Särskilda ordningsföreskrifter för Stockholm» av den 11 januari 1869 § 47, vars huvudmoment lyder:

En var, som i staden eller å dess område mot hyra lämnar bostad åt resande eller andra hit anlända, i Stockholm icke mantalsskrivna personer, åligger att senast före utgången av dagen näst efter den, då inflyttningen ägt rum, å något av de inom huvudstaden inrättade polisvaktkontor avlämna tydligt skriven anmälningssedel, innehållande uppgift om bostadens belägenhet, den resandes eller främmandes namn, yrke och hemort samt dagen, då den resande eller främmande i bostaden inflyttade.

Den 12 augusti 1914 erinrade överståthållar-ämbetet genom särskild kungörelse om bestämmelserna i nyssnämnda paragraf (Kommunal författningssamling 1916 Suppl. n:r 3). Därjämte meddelade överståthållarämbetet vid samma tillfälle beträffande *utlänningar* vissa särskilda föreskrifter, varav de viktigaste återfinnas här nedan.

En var, som här i staden eller å stadens område mot eller utan ersättning lämnar bostad åt resande eller andra i Stockholm icke mantalsskrivna personer av utländsk nationalitet och som icke i avseende å sådan utlänning redan fullgjort i ovan intagna § 47 av gällande särskilda ordningsföreskrifter för Stockholm stadgad anmälningsskyldighet, är pliktig att, om utlänningen denna dag vistas i Stockholm, senast den 15 innevarande månad samt, beträffande utlänning som härefter ankommer hit eller härstädes byter bostad, fortast möjligt och sist före klockan 12 dagen näst efter den, då ankomsten eller inflyttningen i den nya bostaden ägt rum, å något av huvudstadens polisvaktkontor avlämna tydligt skriven anmälningssedel, innehållande uppgift om bostadens belägenhet, utlänningens namn, yrke, nationalitet och hemort samt dagen, då utlänningen inflyttade i bostaden.

Likaså skall, då sådan utlänning lämnar Stockholm eller flyttar till annan bostad inom huvudstaden, den, hos vilken han förut bodde, på enahanda sätt och inom samma tid göra anmälan om avresan eller flyttningen samt därvid tillika meddela tiden för avresan och, därest så kan ske, vart flyttningen äger rum.

Dessa särskilda föreskrifter trädde genast i kraft och skulle tills vidare gälla till årets slut. Sedermera har emellertid deras giltighetstid gång efter annan utsträckts. Anmälningarna av de resande utlänningarna (liksom av samtliga resande) göras å kartoliner, en för varje person. Dessa kort upptaga vissa personliga data, såsom ålder, yrke, hemort, nationalitet, tid för ankomst och avresa m. m. Detta hos polisen befintliga kortregister över utlänningar har från år 1908 av statistiska kontoret årligen summariskt bearbetats och resultatet publicerats i Statistisk årsbok (årg. 1918 Tab. 194; jfr även Statistisk månadsskrift 1913 häfte 7). Denna årligen återkommande bearbetning, som hänför sig till utlänningarnas hemort, kön och ankomsttid, har inordnats i planen för den av ovan nämnda motion föranledda speciella främlingsundersökningen. I denna har emellertid materialet därjämte bearbetats ur mera ingående synpunkter, såsom främlingarnas yrke, ålder, vistelsens längd m. m.

Beträffande principerna för redovisningen må här påpekas, att enligt ovanstående utdrag ur förordningarna ingå ej sådana främlingar, som endast passera staden utan att taga in någonstädes. Ej heller torde de stora oordnade skaror av flyktingar, som under de första dagarna efter krigsutbrottet ankommo till Stockholm, vara redovisade, även om de någon kortare tid uppehölo sig här. Fr. o. m. september 1914 började emellertid en noggrannare redovisning. Vidare må här påpekas, att kontoret av praktiska skäl låtit de i ovan nämnda register upptagna främlingarna motsvara motionens begrepp utlänningar, som »*bosatt sig*» i huvudstaden. Likaledes har av praktiska skäl »*krigstiden*» avgränsats till tiden $\frac{1}{8}$ 1914 — $\frac{31}{12}$ 1918.

B. Utlänningarnas fördelning efter ankomsttid.

Av Tab. 1 och I framgår, att antalet under krigstiden (räknad från $\frac{1}{8}$ 1914 till $\frac{31}{12}$ 1918) anmälda resande utlänningar utgjort 144,422. Hela resandeströmmen, i den mån den registrerats, uppgår under samma tid till 724,017 personer. Fördelningen på de särskilda åren av dessa summor även

som sambandet dem emellan återfinnes i Tab. I och följande sammandrag.

	Anmälda resande		a) i % av b)
	a) utlänningar	b) öfverhuvud	
1914 (jan.—juli)	17,092	72,561	23.6
» (aug.—dec.).....	24,843	71,077	35.0
1915	25,113	140,046	17.9
1916	34,728	162,721	21.3
1917	33,235	164,496	20.2
1918	26,503	185,677	14.3
S:a I aug. 1914—31 dec. 1918	144,422	724,017	19.9

Det framgår härav, vilken stark ökning främlingsströmmen till Stockholm tog efter krigsutbrottet. På de sista fem månaderna av år 1914 kom sålunda ej mindre än c:a $\frac{3}{5}$ (59.2 %) av hela årets främlingsström. I relation till samtliga anmälda resande utgjorde utlänningarna år 1914 efter krigsutbrottet över $\frac{1}{3}$ (35.0 %), före kriget s. å. däremot knappt $\frac{1}{4}$ (23.6 %). År 1915 nedgick främlingsströmmen betydligt. Den utgjorde då under hela året ej stort mer än under de fem sista månaderna av 1914. I förhållande till samtliga resande utgjorde utlänningarna år 1915 endast 17.9 %. År 1916 svällde främlingsfloden åter ut betydligt eller med nära $\frac{2}{5}$ (38.3 %). Relationstalet till hela resande-strömmen ökades till 21.3 %. År 1917 inträder en mindre regress i de hitkomna utlänningarnas antal, såväl absolut som i relation till samtliga resande. Denna regress fortsatte under år 1918, då de ankomna utlänningarnas antal nedgick till 26,503 eller blott 14.3 % av samtliga resande. Under hela den här ovan behandlade krigstiden (1 augusti 1914—31 december 1918) utgjorde utlänningarna ungefär $\frac{1}{5}$ (19.9 %) av samtliga hit anlända resande.

En jämförelse med tiden före kriget visar, att under femårsperioden 1909—1913 uppgick antalet anmälda resande utlänningar till 19.1 % av samtliga anmälda resande. Krigstiden i dess helhet visar således någon höjning av ifrågavarande procenttal. I genomsnitt pr månad uppgick under åren 1909—1913 antalet resande utlänningar till 2,278, medan motsvarande tal för tiden $\frac{1}{8}$ 1914— $\frac{31}{12}$ 1918 var 2,725. Krigstiden uppvisar således ett registrerat tillskott i främlingsströmmen till Stockholm på c:a 450 pr månad eller c:a 5,400 pr år. Det är dock att observera, att registreringen under krigsåren varit betydligt noggrannare än förut. Den faktiska skillnaden i främlingsströmmen har därför måhända ej varit så stor, som nyssnämnda siffror ange.

Vad beträffar främlingsströmmens fördelning på månader får hänvisas till Tab. I samt **Diagram I**. Det framgår bl. a., att maximum alltid legat på hösten (i allmänhet september). Det synes vidare, särskilt av diagrammet, huru strömmen av anmälda resande utlänningar och samtliga resande i stort sett följas åt.

C. Utlänningarnas fördelning efter hemort.

I Tab. 1 återfinnes en fördelning av de anmälda resande utlänningarna efter hemort. Vid bestämmande av platsernas läge i politiskt hänseende hava de före kriget rådande förhållandena varit bestämmande. Det torde måhända böra påpekas, att denna fördelning ej sammanfaller med fördelningen efter nationalitet, vilken till äventyrs torde vara av större intresse i detta sammanhang. Den får även sin särskilda belysning i en följande avdelning.

Här nedan (sid. 9*) gives för de olika krigsåren en procentuell fördelning av utlänningarna efter hemort. För de absoluta talen får hänvisas till Tab. 1.

Tab. I. Anmälda resande utlänningar ävensom hela antalet anmälda resande i Stockholm månadsvis åren 1914—1918.

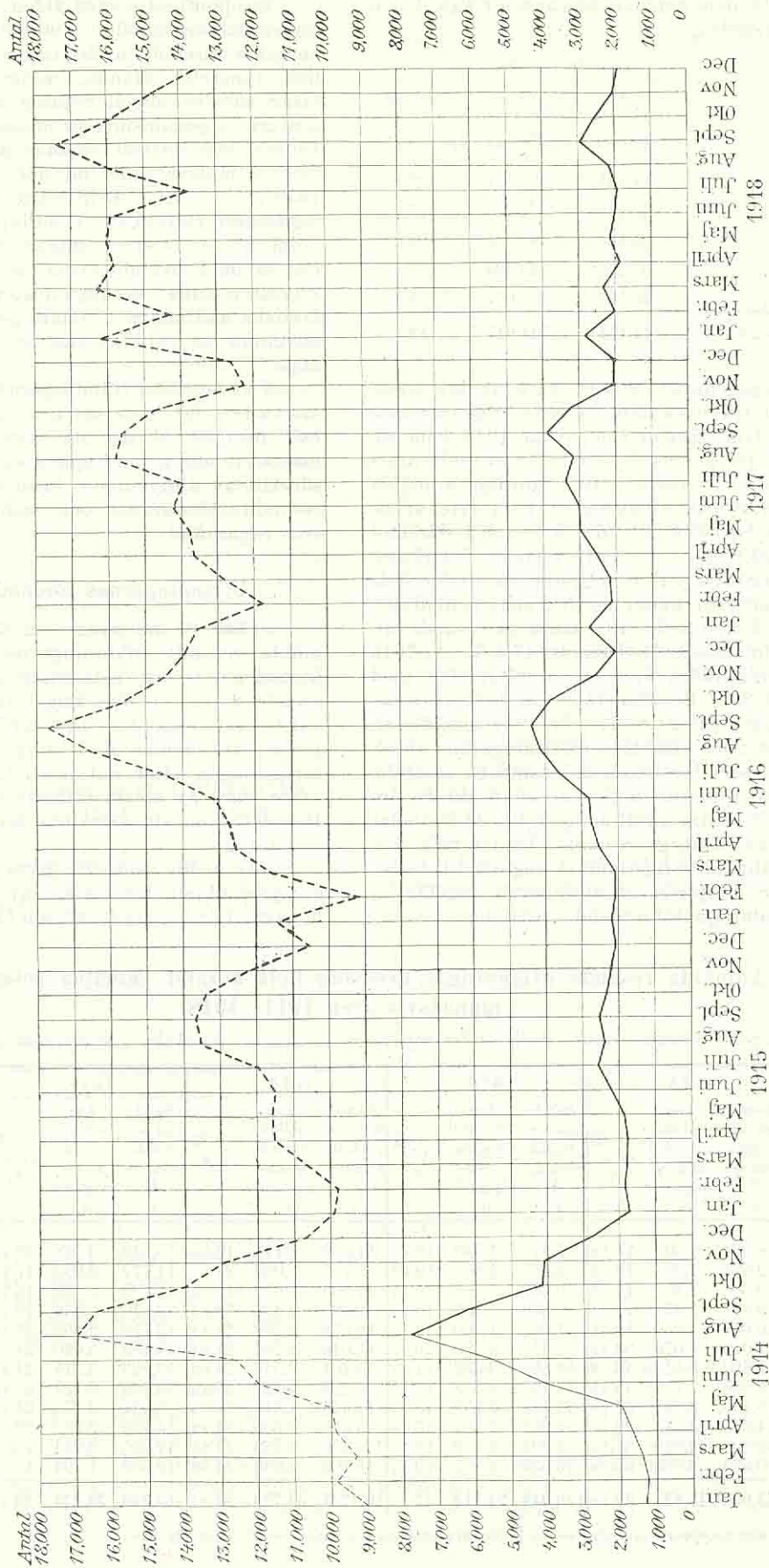
Voyageurs étrangers ainsi que tous les voyageurs inscrits à Stockholm par mois en 1914—1918.

Månad. Mois.	1914.			1915.			1916.			1917.			1918.		
	Samtliga anmälda resande.	Anmälda resande utlänningar. ²⁾	b. i % av a. ³⁾	Samtliga anmälda resande.	Anmälda resande utlänningar. ²⁾	b. i % av a. ³⁾	Samtliga anmälda resande.	Anmälda resande utlänningar. ²⁾	b. i % av a. ³⁾	Samtliga anmälda resande.	Anmälda resande utlänningar. ²⁾	b. i % av a. ³⁾	Samtliga anmälda resande.	Anmälda resande utlänningar. ²⁾	b. i % av a. ³⁾
	1) a.	1) b.	2) 3)	1) a.	1) b.	2) 3)	1) a.	1) b.	2) 3)	1) a.	1) b.	2) 3)	1) a.	1) b.	2) 3)
Januari	8,964	1,303	14.54	9,916	1,730	17.45	11,390	2,141	18.80	13,549	2,748	20.28	16,159	2,834	17.54
Februari.....	9,838	1,223	12.43	9,757	1,861	19.07	9,115	2,063	22.63	11,772	2,093	17.78	14,231	1,977	13.89
Mars	9,306	1,358	14.59	10,622	1,767	16.64	11,506	2,070	17.99	12,789	2,139	16.73	16,230	2,316	14.27
April	9,821	1,676	17.07	11,509	1,755	15.25	12,530	2,494	19.90	13,570	2,546	18.76	15,807	1,854	11.73
Maj.....	10,002	1,950	19.50	11,563	1,860	16.09	12,672	2,702	21.32	13,712	2,959	21.58	15,986	2,117	13.24
Juni	12,010	4,070	33.89	11,471	2,180	19.00	13,046	2,784	21.34	14,189	3,020	21.28	15,897	1,969	12.39
Juli.....	12,620	5,512	43.68	11,932	2,552	21.39	14,401	3,546	24.62	13,923	3,375	24.24	13,779	1,924	13.96
Augusti.....	16,996	7,712	45.38	13,495	2,388	17.70	16,429	4,127	25.12	15,779	3,172	20.10	15,961	2,133	13.36
September....	16,460	6,235	37.88	13,662	2,505	18.34	17,614	4,348	24.68	15,644	3,873	24.76	17,393	2,923	16.81
Oktober.....	14,028	4,144	29.54	13,383	2,301	17.19	15,619	3,805	24.36	14,726	3,252	22.08	15,902	2,523	15.87
November ...	12,900	4,069	31.54	12,201	2,159	17.70	14,496	2,588	17.85	12,255	2,064	16.84	14,774	2,022	13.69
December ...	10,693	2,683	25.09	10,535	2,055	19.51	13,903	2,060	14.82	12,588	1,994	15.84	13,558	1,911	14.09
I allt Totalt	143,638	41,935	29.19	140,046	25,113	17.93	162,721	34,728	21.34	164,496	33,235	20.20	185,677	26,503	14.27

1) Totalt des voyageurs inscrits. — 2) Voyageurs étrangers inscrits. — 3) b. en % de a.

Diagram I. Anmälda resande i Stockholm åren 1914—1918.

Voyageurs, inscrits à Stockholm en 1914—1918.

— — — Samtliga anmälda resande. *Tous les voyageurs.*
 — Anmälda resande utlänningar. *Voyageurs de l'étranger.*

Anmälda resande utlänningar i Stockholm i aug. 1914—
31 dec. 1918 procentuellt fördelade på hemort.

Hemort.	$\frac{1}{8}$ — 31/12 1914.	1915.	1916.	1917.	1918.	$\frac{1}{8}$ 1914 —31/12 1918.
Europa	93.5	95.3	94.9	96.2	97.6	95.5
Belgien.....	0.5	0.5	0.5	0.4	0.6	0.5
Bulgarien.....	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1
Danmark.....	3.2	13.1	19.0	16.4	14.7	13.9
Finland.....	11.2	11.0	9.3	9.3	23.5	12.5
Frankrike.....	1.3	1.4	2.0	2.0	2.0	1.8
Grekland.....	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Italien.....	0.7	0.7	0.6	0.5	0.9	0.7
Nederländerna.....	1.0	2.4	2.0	2.5	1.6	1.9
Norge.....	3.4	11.5	22.2	18.7	18.2	15.5
Portugal.....	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Rumänien.....	0.0	0.0	0.7	2.0	1.1	0.8
Ryssland.....	51.9	28.8	17.5	22.0	16.8	26.3
Schweiz.....	0.9	1.1	1.3	1.4	0.6	1.1
Serbien.....	0.1	—	0.1	0.1	0.1	0.1
Spanien.....	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2
Storbritannien o. Irland	4.1	3.9	3.4	3.4	2.9	3.5
Turkiet.....	0.1	0.1	0.2	0.2	0.1	0.1
Tyskland.....	13.3	18.2	13.7	13.8	11.4	14.0
Österrike-Ungern.....	1.7	2.3	2.0	3.1	2.8	2.4
Övriga.....	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Asien	1.7	1.0	1.2	1.3	0.4	1.1
Afrika	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1
Amerika	4.6	3.7	3.8	2.4	2.0	3.3
Australien	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
I allt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Vad först fördelningen på världsdelar beträffar, synes av tabellen, att den långt övervägande delen, 137,941, hörde hemma i Europa eller 95.5 % av samtliga under tiden 1 aug. 1914—31 dec. 1918 ankomna utlänningar. Av övriga världsdelar bidrog Amerika med 4,697 (3.3 %) och Asien med 1,650 (1.1 %). Av Europas länder tillförde oss Ryssland den största kontingenten, 37,948 (26.3 %), därefter Norge 22,454 (15.5 %), Tyskland 20,249 (14.0 %), Danmark 20,026 (13.9 %). De skilda nationernas frekvens de olika åren framgår av tabellen. Under de första krigsmånaderna voro främlingar med hemort i Ryssland särskilt dominerande. De uppgingo då till över hälften av hela främlingsströmmen. Senare hava de betydligt minskats.

Av intresse kan vara att undersöka, om och i vilken grad främlingsströmmen med hänsyn till de resandes hemort ändrat karaktär under kriget i jämförelse med tiden därförut. För den skull meddelas här nedan en procentuell fördelning på de viktigaste hemortsländerna av anmälda resande utlänningar dels åren 1909—1913 dels under krigstiden ($\frac{1}{8}$ 1914— $\frac{31}{12}$ 1918).

Hemort	1909— 1913 %	Hemort	$\frac{1}{8}$ 1914 — $\frac{31}{12}$ 1918 %
Tyskland.....	23.8	Ryssland.....	26.3
Finland.....	21.8	Norge.....	15.5
Amerika.....	9.6	Tyskland.....	14.0
Danmark.....	9.0	Danmark.....	13.9
Ryssland.....	8.7	Finland.....	12.5
Storbritannien.....	8.4	Storbritannien.....	3.5
Norge.....	7.5	Amerika.....	3.3
Övriga länder.....	11.2	Övriga länder.....	11.0
I allt	100.0	I allt	100.0

Det visar sig, att betydande omkastningar ägt rum i fråga om den relativa storleken av de kontingenter, som kommit från olika länder. Medan under femårsperioden före kriget Tyskland och Finland intogo de främsta platserna, är detta nu fallet med Ryssland och Norge. Först därefter kommer Tyskland. Amerika, som före kriget stod i tredje rummet, har under detsamma sjunkit till det sjunde i ordningen i fråga om bidrag till resandefrekvensen, ett naturligt uttryck för svårigheterna med sjöfartsförbindelserna. Danmark och England intogo samma ordningsnummer som förut, resp. 4:e och 6:e, men med ändrade procentiska andelar. Det förras har ökat, det senares minskats.

Fördelningen på kön för de särskilda åren, såväl överhuvud som för de olika hemlanden, framgår av Tab. 1. Här nedan givas några procent-siffror.

	Män.	Kvinnor.	I allt.
1914 (jan.—juli).....	75.1	24.9	100.0
1914 (aug.—dec.).....	60.0	40.0	100.0
1915.....	71.8	28.2	100.0
1916.....	73.7	26.3	100.0
1917.....	71.0	29.0	100.0
1918.....	75.3	24.7	100.0
I allt 1 aug. 1914—31 dec. 1918	70.7	29.3	100.0

Av under den ifrågavarande krigstiden anmälda utlänningar uppgick männens antal till 102,099 eller ungefär $\frac{7}{10}$ (70.7 %) och kvinnornas till 42,323 (29.3 %). De sistnämnda voro, som naturligt är, relativt talrikast under de första krigsmånadernas stora omflyttning, då de uppgingo till 40 % mot 25—29 % de följande åren. Överhuvud hava kvinnorna under krigstiden utgjort en relativt större andel av främlingsströmmen än under den närmast föregående tiden. Under januari—juli 1914 uppgingo de nämligen till 24.9 % och under år 1913 till 22.4 %. En undersökning av proportionen mellan könen i de viktigare ländernas kontingenter visar bl. a., att kvinnorna voro relativt talrikast bland främlingar med hemort i Ryssland. Därefter komma i detta avseende Norge och Finland.

D. Utlänningarnas fördelning efter nationalitet.

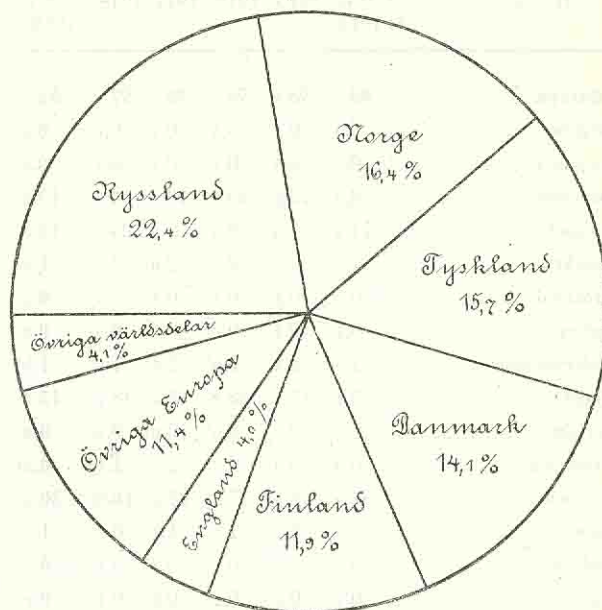
Tab. 2 innehåller en fördelning av de registrerade utlänningarna efter nationalitet i kombination med yrken. Såsom nationalitetsland har angivits det land, till vilket vederbörande enligt uppgift stått i undersåtsförhållande. Detta sammanfaller således ej alltid med hemortslandet. Särskilt före kriget rådde naturligen rätt stora olikheter i detta avseende. Den stora omflyttningen under den närmaste tiden efter krigsutbrottet hade till stor del sitt upphov i detta motsatsförhållande och strävade till en utjämning därav. I fråga om redovisningen av nationaliteten (statsborgarskapet) får här förutskickas, att uppgifterna därom för den första krigstiden delvis voro bristfälliga. I början användes nämligen stundom anmälningskartoliner, som icke upptogo uppgift härom. Då nationaliteten ej på annat sätt med sannolikhet kunnat utrönas, hava dessa personer förts till grupp av obekant nationalitet. Denna grupp omfattar 2,675 främlingar (1.9 %). I efterföljande tablå gives en sammanfattning av nationalitetsför-

Nation.	Absoluta tal.			Relativa tal, %.		
	Män.	Kvinnor.	I allt.	Män.	Kvinnor.	I allt.
Balkanstaterna.....	1,536	510	2,046	1.5	1.2	1.4
Belgien.....	654	256	910	0.6	0.6	0.6
Danmark.....	14,927	5,069	19,996	14.9	12.2	14.1
Finland.....	12,175	4,724	16,899	12.1	11.4	11.9
Frankrike.....	1,753	873	2,626	1.7	2.1	1.9
Italien.....	774	326	1,100	0.8	0.8	0.8
Nederländerna.....	2,947	447	3,394	2.9	1.1	2.4
Norge.....	16,192	7,040	23,232	16.2	16.9	16.4
Ryssland.....	20,512	11,107	31,619	20.5	26.7	22.4
Schweiz.....	1,467	584	2,051	1.5	1.4	1.4
Spanien.....	254	67	321	0.3	0.2	0.2
Storbritannien och Irland.....	4,166	1,477	5,643	4.2	3.6	4.0
Tyskland.....	15,461	6,685	22,146	15.4	16.1	15.7
Österrike-Ungern.....	2,863	1,031	3,894	2.9	2.5	2.7
Övriga Europa.....	44	10	54	0.0	0.0	0.0
Övriga världsdelar.....	4,482	1,334	5,816	4.5	3.2	4.1
Obekant.....	1,892	783	2,675			
I allt	102,099	42,323	144,422	100.0	100.0	100.0

delningen i absoluta och relativa tal. I de sistnämnda har gruppen obekant nationalitet fördelats på de övriga. Den procentuella fördelningen åskådliggöres genom följande Diagram II.

Det visar sig, att den starkast representerade nationaliteten var den ryska, vilken uppgick till över $\frac{1}{3}$ (22.4 %) av samtliga. Därefter komma norr-männen med 16.4 %, tyskarna med 15.7 %, danskar 14.1 %, finnar 11.9 %, o. s. v. Denna ordningsföljd återfinnes även för främlingarnas hemortsländer, ehuru procenttalen något avvika från varandra (jfr föregående avdelning).

Diagram II.
Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden ($\frac{1}{8}$ 1914— $\frac{31}{12}$ 1918) procentuellt fördelade på nationalitet.

Såsom redan förut påpekats, uppgick antalet män bland främlingarna till 102,099 eller till 70.7 % och antalet kvinnor till 42,323 (29.3 %). Fördelningen på nationalitet inom könen visar i stort samma ordningsföljd mellan nationerna som bland samtliga främlingar. Den relativa fördelningen på kön inom de särskilda nationaliteterna synes av följande procenttabell.

Nation.	Män.	Kvinnor.	I allt.
Balkanstaterna.....	75.1	24.9	100.0
Belgien.....	71.9	28.1	100.0
Danmark.....	74.6	25.4	100.0
Finland.....	72.0	28.0	100.0
Frankrike.....	66.8	33.2	100.0
Italien.....	70.4	29.6	100.0
Nederländerna.....	86.8	13.2	100.0
Norge.....	69.7	30.3	100.0
Ryssland.....	64.9	35.1	100.0
Schweiz.....	71.5	28.5	100.0
Spanien.....	79.1	20.9	100.0
Storbritannien och Irland.....	73.8	26.2	100.0
Tyskland.....	69.8	30.2	100.0
Österrike-Ungern.....	73.5	26.5	100.0
Övriga Europa.....	81.5	18.5	100.0
Övriga världsdelar.....	77.1	22.9	100.0
Obekant.....	70.7	29.3	100.0
I allt	70.7	29.3	100.0

Det visar sig, att kvinnokönet varit relativt talrikast representerat bland ryssarna.

E. Utlänningarnas fördelning efter yrken.

Tab. 2. innehåller, såsom nämnt, även en framställning av främlingarnas yrkesförhållanden. Därvid är grupperingen gjord huvudsakligen ur social synpunkt. Såsom källa för bearbetningen i detta liksom i andra hithörande avseenden har tjänat de å anmälningsskattelinerna befintliga uppgifterna. Dessa hava emellertid beträffande nu ifrågasvarande synpunkt varit synnerligen summariska. Dock torde den därpå vilande generella fördelningen, åtminstone i stora drag, giva en bild av främlingsströmmens sociala karaktär. Här nedan äro hithörande huvudsiffror ur Tab. 2 sammanförda tillika med procentuell fördelning.

Yrken	Absoluta tal.			Relativa tal, %.		
	Män.	Kvinnor.	I allt.	Män.	Kvinnor.	I allt.
Rentier, godsägare o. d.	3,433	987	4,420	3.4	2.3	3.1
Stats- och stadstjänstemän	10,016	451	10,467	9.8	1.1	7.2
Ensk. förvaltningspersonal	6,345	1,163	7,508	6.2	2.7	5.2
S. k. fria yrken	11,354	3,672	15,026	11.1	8.7	10.4
Universitets- o. läroverkslärare	3,318	1,107	4,425	3.3	2.6	3.1
Studera	3,395	630	4,025	3.3	1.5	2.8
Industriidkare	12,778	72	12,850	12.5	0.2	8.9
Hantverkare	2,308	271	2,579	2.3	0.6	1.8
Grosshandlande och finansmän	36,720	224	36,944	36.0	0.5	25.6
Mindre handlande	325	70	395	0.3	0.2	0.3
Handelsbiträden	148	59	207	0.1	0.1	0.1
Sjökapten, styrmän m. fl.	1,468	—	1,468	1.4	0.3	1.0
Sjömän (manskap)	3,298	—	3,298	3.2	0.0	2.3
Arbetare	3,341	148	3,489	3.3	0.4	2.4
Tjänare	511	1,256	1,767	0.5	3.0	1.2
Hustrur utan yrke	—	21,210	21,210	—	50.1	14.7
Minderåriga	2,154	2,179	4,333	2.1	5.2	3.0
Övriga o. utan uppgivet yrke	1,187	8,824	10,011	1.2	20.8	6.9
I allt	102,099	42,323	144,422	100.0	100.0	100.0

Det framgår, att 36,944 utlänningar, motsvarande ungefär $\frac{1}{4}$ (25.6 %) av samtliga, kunnat karaktäriseras såsom grosshandlande eller finansmän. Närmast dessa äro industriidkarna, vilka utgjorde till 12,850 eller 8.9 %. Tillsammans utgjorde dessa grupper således över $\frac{1}{3}$ (34.5 %) av samtliga. Framträdande äro även grupperna hustrur utan yrke, vilka utgjorde 21,210 eller ungefär $\frac{1}{7}$ (14.7 %) av samtliga och hälften (50.1 %) av kvinnorna. S. k. fria yrken (advokater, läkare, litteratörer, artister o. d.) utgjorde till 15,026 (10.4 %) samt stats- och stadstjänstemän till 10,467 (7.2 %). Såsom arbetare i vanlig bemärkelse har endast ett jämförelsevis litet antal, 3,489 (2.4 %), kunnat karak-

täriseras. Beträffande yrkesfördelningen inom de särskilda nationaliteterna må här några siffror rörande de viktigare nationerna och grupperna anföras. Affärsmännen voro särskilt starkt representerade bland holländare, tyskar och danskar, av vilka de utgjorde resp. 42, 37 och 30 %. Industriidkare voro relativt talrikast bland engelsmän (14 %) och bland fransmän (12 %). I sistnämnda nation förekommo dessutom relativt mycket offentliga tjänstemän (14 %), fria yrken (17 %) samt universitets- och läroverkslärare (7 %). De studera bildade ett jämförelsevis starkt inslag i kontingenterna från Finland (6 %) och Ryssland (4 %). Även sjömän och arbetare voro särskilt representerade bland finnarna (resp. 9 och 6 %). För övrigt får i detta avseende hänvisas till Tab. 2.

F. Utlänningarnas fördelning efter ålder.

Av intresse vid studera av främlingsströmmens karaktär är även dess åldersfördelning. Med ledning av å anmälningsskattelinerna befintliga uppgifter har därför en bearbetning gjorts ur nämnda synpunkt. I förbigående må nämnas, att åldersberäkningen hänför sig till inflyttningstiden. Resultatet återfinnes i Tab. 3 i kombination med nationalitetsfördelning. Här nedan gives ett sammandrag därav tillika med några procenttal.

Åldersgrupper, år.	Absoluta tal.			Relativa tal, %.		
	Män.	Kvinnor.	I allt.	Män.	Kvinnor.	I allt.
0—15	2,154	2,179	4,333	2.2	5.5	3.2
15—20	2,883	2,647	5,530	3.0	6.7	4.0
20—25	9,402	6,210	15,612	9.7	15.7	11.4
25—30	14,391	7,031	21,422	14.9	17.8	15.7
30—35	15,840	5,854	21,694	16.3	14.8	15.9
35—40	14,557	4,577	19,134	15.0	11.6	14.0
40—50	22,045	6,224	28,269	22.7	15.7	20.7
50—60	11,580	3,342	14,922	12.0	8.4	10.9
60—70	3,489	1,233	4,722	3.6	3.1	3.5
över 70 år	614	286	900	0.6	0.7	0.7
Obekant	5,144	2,740	7,884	—	—	—
I allt	102,099	42,323	144,422	100.0	100.0	100.0

Det framgår, att de livskraftiga och produktiva åldersklasserna varit särskilt starkt representerade. Åldern 15—50 år, som i en normal åldersfördelning upptager c:a 50 % av en befolkning, omfattar här över $\frac{1}{5}$ (81.7 %) av samtliga. Åldersfördelningen inom könen skiljer sig så tillvida, att de lägre åldersklasserna äro relativt talrikare bland kvinnorna än bland männen. Antalet män om 30 år och därunder utgjorde sålunda 30 % av samtliga män, medan motsvarande tal för kvinnorna var 46 %. Beträffande åldersfördelningen inom de särskilda nationerna må här några siffror för de mera talrikt företrädade folken nämnas. Åldern under 20 år är relativt störst bland ryssarna (11 %), i jämförelse med

förhållandet i andra nationer, åldern 20—30 bland finnarna och holländarna (34 %), 30—40 år bland holländare, fransmän och engelsmän (resp. 34, 33 och 32 %), 40—60 år samt 60 år och däröver bland tyskarna (resp. 40 och 6 %). För övriga detaljer i detta avseende får hänvisas till Tab. 3.

G. Utlänningarnas fördelning efter vistelsetidens längd.

Av stor vikt för bedömning av främlingsinvationen betydelse är givetvis kännedom om den tidslängd, under vilken främlingarna vistats här. Som å primärmaterial, anmälningkartolinerna, skulle uppgivas dag för ankomst och avresa, har kontoret ansett lämpligt att göra en bearbetning i detta avseende. Resultatet framlägges i Tab. 4. För de efter den $\frac{31}{12}$ 1918 kvarvarande har vistelsetiden räknats t. o. m. nämnda dag. Primäruppgifterna hava dock i detta stycke lämnat åtskilligt övrigt att önska, dels emedan de under den första krigstiden använda formulären saknade särskild plats för anteckning om dagen för avresa, dels emedan även sedermera anteckning därom stundom underlåtit. För ett icke ringa antal utlänningar är därför vistelsens längd obekant, nämligen för 36,735 eller ungefär $\frac{1}{4}$ (25.4 %). De övriga hava emellertid i Tab. 4 uppdelats på uppehållsperioder av olika längd. Denna fördelning torde emellertid vara representativ för samtliga. Här nedan gives ett sammandrag av tabellen tillika med en procentuell fördelning, i vilken de med obekant vistelsetid fördelats på övriga grupper.

Vistelsens längd.	Absoluta tal.			Relativa tal, %.		
	Män.	Kvinnor.	I allt.	Män.	Kvinnor.	I allt.
T. o. m. 3 dagar	29,814	9,488	39,302	38.4	31.6	36.5
Över 3—15 »	34,906	13,097	48,003	44.9	43.6	44.6
» 15 d.—1 mån.	4,874	2,096	6,970	6.3	7.0	6.5
1—2 månader ...	2,580	1,342	3,922	3.3	4.5	3.6
2—3 » ...	1,054	736	1,790	1.4	2.4	1.7
3—6 » ...	1,500	1,013	2,513	1.9	3.4	2.3
6—9 » ...	656	549	1,205	0.8	1.8	1.1
9—12 » ...	533	360	893	0.7	1.2	0.8
1—2 år	1,060	729	1,789	1.4	2.4	1.7
Över 2 år	673	627	1,300	0.9	2.1	1.2
Obekant	24,449	12,286	36,735			
I allt	102,099	42,323	144,422	100.0	100.0	100.0

Det visar sig, att närmare hälften (44.6 %) av främlingarna uppehållit sig här över 3 t. o. m. 15 dagar. Närmast därefter i storlek kommer den grupp, som vistats här blott högst 3 dagar. De uppgå till något över $\frac{1}{3}$ (36.5 %). Mer än $\frac{1}{5}$ (81.1 %) av främlingarna uppehöll sig således här högst en halv månad. På de längre vistelsetiderna komma jämförelsevis små andelar av hela främlingsströmmen. De absoluta talen äro dock rätt betydande.

På grundval av Tab. 4 låter sig även en ungefärlig beräkning göras beträffande antalet dagar för främlingarnas vistelse härstädes såväl överhuvud som med fördelning på olika nationer. Resultatet framlägges i nedanstående tablå, i vilken främlingar av obekant nationalitet fördelats på övriga grupper. Siffrorna kunna naturligen endast gälla såsom mycket approximativa.

Nationer.	Beräknat antal vistelsedagar.	
	I allt.	I medeltal pr person.
Europa	5,643,513	41
Balkanstaterna	142,452	68
Belgien	29,627	32
Danmark	560,974	28
Finland	820,792	48
Frankrike	88,122	33
Italien	90,902	81
Nederländerna	107,282	31
Norge	579,615	24
Ryssland	1,707,399	53
Schweiz	81,052	39
Spanien	14,920	46
Storbritannien och Irland	160,780	28
Tyskland	1,037,993	46
Österrike-Ungern	220,690	56
Övriga	913	17
Asien	30,964	25
Afrika	641	24
Amerika	151,834	33
Australien	185	14
I allt	5,827,137	40

Hela det antal vistelsedagar, som främlingsströmmen under krigstiden representerar, uppgår sålunda till ca 5,827,000. I medeltal pr person blir vistelsen 40 dagar. Detta medeltal varierar rätt mycket för de olika nationerna. Störst är det för italienarna, 81 dagar, Balkanfolken 68 dagar, Österrike-Ungerns folk 56 dagar, ryssarna 53 dagar, finnarna 48 dagar, tyskarna 46 dagar o. s. v.

H. Utlänningarnas fördelning efter bostadsform m m.

Materialet har även givit tillfälle till en undersökning angående bostadsformen för främlingarna, d. v. s. i vilken utsträckning de bott på hotell, pensionat o. d. eller i privata bostäder, eller såväl på det ena som på det andra sättet. De viktigaste resultaten därav återfinnas i Tab. 5, varur några huvudsiffror återgivas här nedan jämte procenttal.

Bostadsformer.	Antal utlänningar.			Relativa tal, %.		
	Män.	Kvinnor.	I allt.	Män.	Kvinnor.	I allt.
Hotell o. pensionat	92,653	35,250	127,903	90.9	83.4	88.7
Privat	9,000	6,821	15,821	8.8	16.1	10.9
Bådadera	348	210	558	0.3	0.5	0.4
Opekant	98	42	140			
I allt	102,099	42,323	144,422	100.0	100.0	100.0

Det framgår av dessa tabeller, att nära $\frac{9}{10}$ (88.7 %) av samtliga utlänningar bott på hotell och pensionat, att 10.9 % bott privat och 0.4 % såväl på det ena som på det andra sättet. Av kvinnorna har ett något större relativt antal bott privat än vad fallet var bland männen.

Anmälningsskattelinerna innehöllu även i de flesta fall uppgift om närmast föregående vistelseort. En undersökning härav i kombination med nationalitetsfördelning har verkställt och återfinnas resultaten i Tab. 6. Den torde i någon mån belysa den i samband med kriget stående omflyttningen. Siffrorna torde dock böra upptagas såsom endast approximativa. Ett sammandrag återgives här.

	Samtliga utlänningar.	Närmast föregående vistelseort.		Procentuell fördelning.		
		Sverige.	Utlandet.	I allt.	Sverige.	Utlandet.
Män	102,099	26,547	75,552	100.0	26.0	74.0
Kvinnor	42,323	10,754	31,569	100.0	25.4	74.6
I allt	144,422	37,301	107,121	100.0	25.8	74.2

Det framgår härav, att ungefär $\frac{1}{4}$ av främlingarna hade närmast förut uppehållit sig inom landet. Proportionen var ungefär densamma bland männen och bland kvinnorna.

II. Beståndet av utlänningar i Stockholm vid vissa tidpunkter under krigstiden.

I föregående kapitel har en redogörelse lämnats för frekvensen av utlänningar i Stockholm under krigstiden, d. v. s. överhuvudtaget hela antalet främlingar, som under nämnda tid besökt huvudstaden och därvid anmälts till polisens register. Det kan emellertid även vara av intresse att utröna, huru stort *beståndet* av utlänningar varit, som vid vissa

Tab. II. Utländska undersåtar i Stockholm åren 1917 och 1918 enligt överståthållarämbetets räkningar. *Sujets étrangers à Stockholm en 1917 et en 1918.*

Nationalitet. <i>Nationalités.</i>	84/1 1917.			10/5 1917.			12/11 1917.			1/5 1918.			20/9 1918.		
	I allt. <i>Totaux.</i>	Privat boende. <i>En logis privé.</i>	Å hotell o. pensionat boende. ¹⁾	I allt. <i>Totaux.</i>	Privat boende. <i>En logis privé.</i>	Å hotell o. pensionat boende. ¹⁾	I allt. <i>Totaux.</i>	Privat boende. <i>En logis privé.</i>	Å hotell o. pensionat boende. ¹⁾	I allt. <i>Totaux.</i>	Privat boende. <i>En logis privé.</i>	Å hotell o. pensionat boende. ¹⁾	I allt. <i>Totaux.</i>	Privat boende. <i>En logis privé.</i>	Å hotell o. pensionat boende. ¹⁾
Belgien. <i>Belgique</i>	29	10	19	32	18	14	29	19	10	29	14	15	46	21	25
Bulgarien. <i>Bulgarie</i>	1	—	1	1	1	—	5	1	4	7	2	5	2	2	—
Danmark. <i>Danemark</i>	617	337	280	787	370	417	772	350	422	884	426	458	753	297	456
England. <i>Angleterre</i>	181	111	70	210	124	86	220	118	102	246	145	101	228	127	101
Finland. <i>Finlande</i>	1,108	897	211	1,119	884	235	1,352	1,099	253	1,349	1,010	339	1,440	945	495
Frankrike. <i>France</i>	103	52	51	112	57	55	159	86	73	156	76	80	128	61	67
Grekland. <i>Grèce</i>	23	14	9	35	26	9	36	28	8	13	8	5	26	20	6
Holland. <i>Hollande</i>	110	52	58	104	56	48	183	87	96	126	50	76	128	51	77
Italien. <i>Italie</i>	163	147	16	183	162	21	198	167	31	177	151	26	170	105	65
Luxemburg. <i>Luxembourg</i>	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1
Norge. <i>Norvège</i>	591	274	317	696	296	400	727	272	455	800	341	459	796	268	528
Portugal. <i>Portugal</i>	6	3	3	4	3	1	7	7	—	3	—	3	3	3	—
Rumänien. <i>Roumanie</i>	53	8	45	112	38	74	151	80	71	178	95	83	182	107	75
Ryssland. <i>Russie</i>	2,529	2,181	348	2,347	1,938	409	3,076	2,274	802	3,114	2,375	739	2,699	2,019	680
Schweiz. <i>Suisse</i>	101	42	59	117	58	59	144	85	59	142	82	60	95	48	47
Serbien. <i>Serbie</i>	1	—	1	2	2	—	5	2	3	2	2	2	6	2	4
Spanien. <i>Espagne</i>	9	2	7	12	2	10	16	6	10	12	6	6	7	4	3
Turkiet. <i>Turquie</i>	26	15	11	23	15	8	36	21	15	17	4	13	20	9	11
Tyskland. <i>Allemagne</i>	1,443	1,167	276	1,479	1,102	377	1,367	1,026	341	1,458	1,122	336	1,372	1,044	328
Österrike-Ungern. <i>Autriche-Hongrie</i>	247	198	49	293	206	87	388	278	110	431	293	138	351	239	112
Amerika. <i>Amérique</i>	199	115	84	223	133	90	259	166	93	251	141	110	253	97	156
Asien. <i>Asie</i>	24	7	17	27	9	18	50	27	23	31	10	21	30	8	22
Summa <i>Totaux</i>	7,565	5,632	1,933	7,918	5,500	2,418	9,180	6,199	2,981	9,428	6,353	3,075	8,737	5,478	3,259

¹⁾ *Aux hôtels et pensions.* — ²⁾ Skiljaktigheten mellan denna siffra och den i Tab. 7, 8 och 9 anförda beror, förutom på de olika tidpunkter, till vilka de hänföra sig bl. a. därpå, att i denna summa äro medräknade alla i Stockholm privat boende utlänningar, således oavsett inflyttningstiden, i Tab. 7—9 däremot endast sådana privat boende utlänningar, som hitkommit *efter* krigsutbrottet.

tillfällen uppehållit sig härstädes och huru mycket detta antal avviker från det, som kan anses normalt.

Någon exakt uppgift å antalet utlänningar i Stockholm eller riket i dess helhet vid tiden för krigsutbrottet står tyvärr icke till buds. Det hos polisen befintliga kortregistret medgav ingen beräkning i detta hänseende. Den senaste uppgiften på främlingsantalet i landet före nämnda tidpunkt avser den 31 december 1910 och är hämtad ur nämnda års folkräkning. Under krigstiden ha emellertid inom överståthållarämbetet för polisärenden vid skilda tillfällen verkställts räkningar av antalet utlänningar i Stockholm. Kontoret har satts i tillfälle att taga del härav och meddelar i **Tab. II** en sammanställning av resultaten. De hänföra sig till den 24 januari, 10 maj och den 12 november 1917 samt den 1 maj och 20 september 1918. I följande tablå återgivas slutsiffrorna för nämnda data ävensom för den sista december 1910, september 1914 och juli 1916. Till jämförelse meddelas även motsvarande tal för hela riket¹⁾. Det får emellertid i detta sammanhang påpekas, att dessa siffror, i motsats till dem, som avsågo främlingsfrekvensen (kap. I), omfatta samtliga utlänningar i Stockholm, ej endast dem, som hitkommit efter krigsutbrottet.

Tidpunkt	Hela antalet utlänningar.		a) i % av b).
	a) i Stockholm.	b) i hela riket.	
1910, 31 december.....	4,187	21,708	19.29
1914, september.....	9,098	25,545	35.62
1916, juli.....	8,641	29,955	28.85
1917, 24 januari.....	7,565	.	.
1917, 10 maj.....	7,918	.	.
1917, 12 november.....	9,180	30,445	30.15
1918, 1 maj.....	9,428	.	.
1918, 20 september.....	8,737	.	.

Enligt denna tablå var främlingsbeståndet den sista december 1910 i Stockholm 4,187 och i hela riket 21,708. Dessa siffror avse dock endast här mantalsskrivna utlänningar. För att erhålla det faktiska beståndet vid ifrågavarande tidpunkt böra nämnda tal ökas med antalet utlänningar, som tillfälligtvis vistades här.

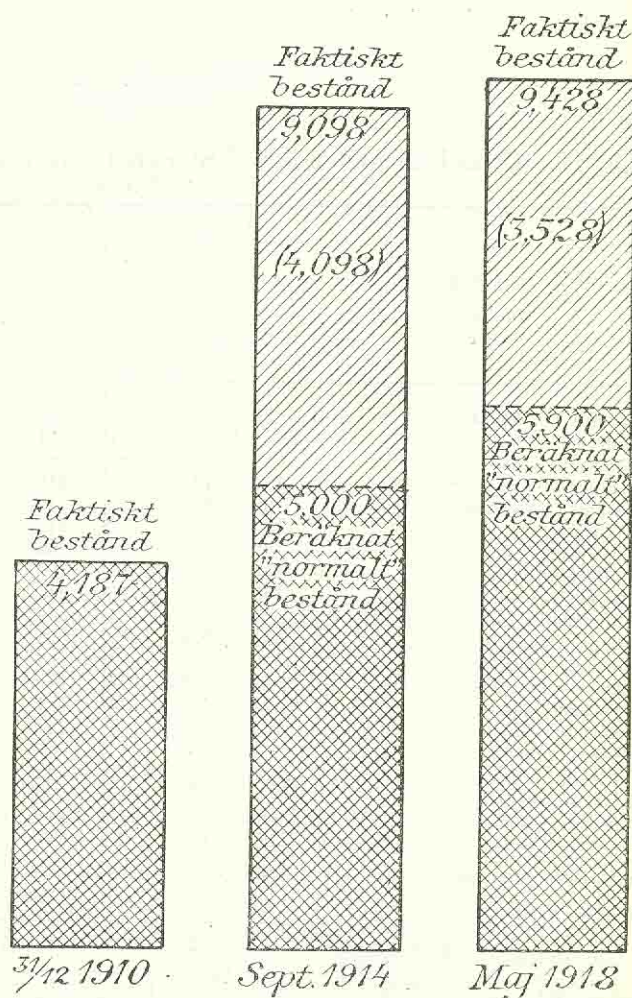
Med utgångspunkt från nämnda folkräknings-siffror har emellertid främlingsbeståndet vid tiden närmast före krigsutbrottet beräknats på följande sätt.

Under decenniet 1901—1910 ökades antalet utlänningar i Stockholm från 1,759 till 4,187 eller med 2,428 d. v. s. 243 pr år. Om detta medeltal lägges till grund för ökningen även efter år 1910 skulle främlingsbeståndet vid 1914 års början uppgå till 4,916 och vid mitten av året till 5,037. Efter dessa beräkningsgrunder skulle alltså antalet utlän-

ningar i Stockholm vid världskrigets utbrott kunna uppskattas till c:a 5,000. Detta måste dock av ovan nämnd anledning betraktas såsom minimisiffra.

I september 1914, således efter krigets första månad, hade antalet främningar sprungit upp till 9,098 eller med c:a 4,100 (82 %). Siffrorna för 1916 (juli) och 1917 (januari) visa någon minskning, där-efter stiga de åter för att i maj 1918 uppgå till 9,428 den högsta här redovisade siffran, utvisande en ökning på c:a 4,400 sedan krigsutbrottet. Med ovan-nämnda beräkningsgrunder skulle det *normala* främlingsbeståndet i Stockholm vid 1918 års början uppgå till c:a 5,900 (5,888), en minimisiffra, enligt vad som framgår av det ovan sagda. Av nyssnämnda summa för den 1 maj 1918, 9,428, skulle således c:a 3,500 (3,528) beteckna en maximisiffra för det *extra tillskottet* i främlingsbeståndet på grund av krigstiden, således vad som tillkommit utöver det såsom *normalt* uppskattade beståndet av främningar i Stockholm. **Diagram III** avser att åskådliggöra de viktigaste av nu anförda siffror.

Diagram III. Antalet utlänningar i Stockholm 1910 (31/12), 1914 (sept.) och 1918 (maj).

Anm. Beträffande de i diagrammet anförda siffrorna hänvisas till vissa reservationer i texten.

¹⁾ En del av dessa siffror äro hämtade ur ett utlåtande av k. socialstyrelsen.

I september 1918 hade det räknade antalet utlänningar i Stockholm nedgått något, eller med 691 till 8,737. Denna minskning torde sedan hava fortsatt. Maximum av invasionen torde sålunda hava passerats på försommaren 1918.

Ovanstående tablå belyser även förhållandet mellan främlingsbestånden i Stockholm och riket i dess helhet. Medan år 1910, således under normala förhållanden, 19.3 % av främlingarna i landet vistades i Stockholm, äro de därefter tillgängliga procenttalen betydligt högre: 1914 i september 35.6 %, 1916 (juli) 29.0 %, 1917 (november) 30.2 %. Större delen av krigstidens invasion till riket har således dragits till Stockholm.

I Tab II äro utlänningarna fördelade med hänsyn till om de bodde å hotell, pensionat o. d. eller privat. Här nedan gives ett sammandrag härav.

	Hela antalet utlänningar i Stockholm.	Därav boende	
		privat	å hotell och pensionat.
24/1 1917	7,565	5,632	1,933
10/5 1917	7,918	5,500	2,418
12/11 1917	9,180	6,199	2,981
1/5 1918	9,428	6,353	3,075
20/9 1918	8,737	5,478	3,259
Relativa tal %.			
24/1 1917	100.0	74.4	25.6
10/5 1917	100.0	69.5	30.5
12/11 1917	100.0	67.5	32.5
1/5 1918	100.0	67.4	32.6
20/9 1918	100.0	62.7	37.3

Fördelningen visar, att, relativt sett, en minskning ägt rum i de privat boendes antal. De å hotell boendes har däremot hela tiden ökats såväl absolut som relativt.

Av Tab. II framgår även utlänningarnas fördelning på nationalitet vid de olika räkningstillfällena. Det visar sig, att ryssarna alla gånger varit de talrikaste, därefter komma i allmänhet tyskar, finnar, danskar, norrmän o. s. v. Här nedan äro de viktigaste procenttalen sammanförda.

Utländska undersåtar i Stockholm åren 1917 och 1918 enligt överståthållarämbetets räkningar: Procentuell fördelning på nationalitet. (Jfr. Tab. II.)

Nationalitet.	24/1 1917	10/5 1917	12/11 1917	1/5 1918	20/9 1918
Danmark	8.2	9.9	8.4	9.4	8.6
England	2.4	2.7	2.4	2.6	2.6
Finland	14.6	14.1	14.7	14.3	16.5
Frankrike	1.4	1.4	1.7	1.6	1.5
Holland	1.4	1.3	2.0	1.3	1.5
Italien	2.2	2.3	2.2	1.9	1.9
Norge	7.8	8.8	7.9	8.5	9.1
Ryssland	33.4	29.6	33.5	33.0	30.9
Schweiz	1.3	1.5	1.6	1.5	1.1
Tyskland	19.1	18.7	14.9	15.5	15.7
Österrike-Ungern	3.3	3.7	4.2	4.6	4.0
Övriga Europa	2.0	2.8	3.1	2.8	3.4
Övriga länder	2.9	3.2	3.4	3.0	3.2
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

III. Utlänningarnas bostadskonsumtion i Stockholm.

En av de viktigaste sidorna av främlingsspörsmålet var invasionens inverkan på bostadstillgången. Denna hade vid världskrigets utbrott varit rätt god i Stockholm, men sedan efter hand försämrats, så att vid årsskiftena 1916/17 och 1917/18 verklig bostadsbrist förefanns. Det låg då nära till hands att tillskriva en stor del av skulden härtill främlingarna. Detta tog sig även uttryck i inlagor till regering och andra myndigheter. Synpunkten om ett visst samband torde även ligga bakom den motion, som givit upphov till föreliggande undersökning. En utredning om utlänningarnas bostadskonsumtion vid en viss tidpunkt har därför synts kontoret böra i detta sammanhang utföras.

Såsom *primärmaterial* har kontoret därvid beagnat sig av vissa bostadsuppgifter, som polisen införskaffat rörande utlänningar, som i början av april 1918 bodde i privata bostäder i Stockholm. Resultatet framlägges i Tab. 7—9. De avse såväl direkt av hyresvärderna som i andra hand förhyrda lägenheter. I dessa tabeller ha, i överensstämmelse med motionens lydelse, endast medtagits sådana utlänningar, som *under krigstiden* bosatt sig i Stockholm. Därvid har krigstiden av lämplighetsskäl räknats från och med den 1 augusti 1914.

Tab. 8 innehåller en sammanställning av nämnda utlänningar och de av dem bebodda lägenheterna efter polisdistrikt och lägenheternas rumsantal. Av tabellen framgår, att antalet av utlänningar i början av april bebodda privata lägenheter uppgick till 2,118. (Rörande antalet utlänningar se nedan.) De flesta av lägenheterna eller 644 (30.4 %) voro belägna i sjunde polisdistriktet, omfattande Östermalm (jfr Tab. 8) därefter i femte distriktet (Adolf Fredrik, Gustav Vasa och Matteus församlingar), 431 lägenheter (20.4 %). Mer än hälften av lägenheterna eller 1,111 (53.8 %) bestodo av 1 rum. De därefter vanligaste bostadstyperna voro 2 rum och kök, som utgjorde 256 (12.4 %) samt 1 rum och kök, 168 (8.2 %).

Procentuellt fördelar sig det av ifrågavarande utlänningar disponerade lägenhetsbeståndet med käntantal rum på de särskilda kategorierna på följande sätt.

	Antal lägenheter, %	Antal boende, %
Def ^o i rum	7.3	4.9
1 rum	53.8	35.7
2 " "	3.4	3.2
3 o. fl. rum	0.7	0.8
1 rum o. del i kök	0.2	0.3
1 rum och kök	8.2	13.7
2 " " "	12.4	18.3
3 " " "	5.0	8.0
4 " " "	3.7	7.2
5 " " "	2.6	4.0
6 " " "	1.8	2.7
7 " " "	0.5	1.0
8 o. fl. rum o. kök	0.4	0.9
I allt	100.0	100.0

De av främlingarna upptagna bostäderna innehöll 4,154 eldstäder (rum eller kök).¹⁾ Även av dem lägo de flesta eller 1,393 (33.5 %) i det sjunde polisdistriktet. I medeltal pr lägenhet uppgick antalet eldstäder till 2.0.

Betydelsen av främlingsinvasionen för bostadsfrågan belyses ytterligare av en sammanställning av främlingarnas bostadskonsumtion och bostadsproduktionen. Denna utgjorde under år 1917 i gamla Stockholm c:a 4,460 eldstäder. Således har i april 1918 ett bostadsutrymme nästan lika stort som det senaste årets produktion i den egentliga staden tagits i anspråk för under kriget invandrade privat boende utlänningar.

Antalet i privata bostäder boende under krigstiden inflyttade utlänningar utgjorde i början av april 1918 3,637. Skiljaktigheten mellan denna siffra och den ovan (sid. 15*) anförda för den 1/5 1918 (6,353) beror, förutom på de olika tidpunkter, till vilka de hänföra sig, bl. a. därpå att i den förra summan (3,637) endast äro medräknade i Stockholm privat boende utlänningar, inflyttade *efter* krigsutbrottet, i den senare summan (6,353) däremot *alla* privat boende utlänningar i Stockholm oavsett inflyttningstiden.

De boendes fördelning på polisdistrikt synes av Tab. 8. De flesta utlänningar bodde i sjunde och femte distriktet eller resp. 923 (25.4 %) och 668 (18.4 %), d. v. s. på Östermalm samt övre Norrmalm och Vasastaden.

De boendes fördelning på lägenheter av olika rumsantal framgår även av Tab. 8 samt i procenttal av ovanstående tablå. Största antalet utlänningar bodde i lägenheter om 1 rum eller 1,275, 35.7 % av samtliga, därefter i 2 rum och kök, 653 (18.3 %) och 1 rum och kök, 489 (13.7 %).

I Tab. 9 är en fördelning gjord av lägenbeterna efter deras rumsantal och antalet i dem boende. Därmed erhålles även en bild av de utländska hushållens storlek. Procentuellt ter sig fördelningen på boendegrupper på följande sätt.

Antal boende pr lägenhet.	Antal lägenheter med vidstående antal boende, %.	Antal boende, %.
1	66.2	38.6
2	15.0	17.5
3	8.7	15.3
4	5.2	12.2
5	2.5	7.1
6	1.0	3.3
7 o. flere	1.4	6.0
I allt	100.0	100.0

Det framgår, att lägenheter med endast 1 boende, äro talrikast, utgörande c:a 2/3 (66.2 %) av samtliga lägenheter och omfattande närmare 2/5 (38.6 %) av samtliga här ifrågakvarande utlänningar.

Tab. 7. ger en fördelning av dessa främlingar efter nationalitet och kön ävensom uppgift å det bostadsutrymme, som disponeras av dem. Beträffande det förra gives här nedan ett sammandrag.

¹⁾ Lägenheter med obekant antal rum har approximativt fördelats.

Under krigstiden inflyttade privat boende utlänningar i Stockholm i början av april 1918 med fördelning efter nationalitet och kön.

Nationalitet.	Absoluta tal.			Relativa tal, %.		
	I allt.	Män.	Kvinnor.	I allt.	Män.	Kvinnor.
Belgien	23	11	12	0.6	0.6	0.7
Danmark	180	105	75	5.0	5.6	4.2
Finland	525	235	290	14.4	12.6	16.4
Frankrike	38	17	21	1.0	0.9	1.2
Grekland	25	19	6	0.7	1.0	0.3
Holland	38	25	13	1.0	1.3	0.7
Italien	61	35	26	1.7	1.9	1.5
Norge	152	66	86	4.2	3.5	4.9
Portugal	7	3	4	0.2	0.2	0.2
Ryssland	1,398	783	615	38.5	42.0	34.7
Rumänien	54	34	20	1.5	1.8	1.1
Schweiz	33	24	9	0.9	1.3	0.5
Serbien	2	2	—	0.1	0.1	—
Spanien	5	3	2	0.1	0.2	0.1
Storbritannien o. Irland	80	31	46	2.2	1.8	2.6
Turkiet	4	2	2	0.1	0.1	0.1
Tyskland	774	350	444	21.3	17.7	25.1
Österrike-Ungern	178	98	80	4.9	5.3	4.5
Asien	5	5	—	0.1	0.3	—
Egypten	1	1	—	0.0	0.0	—
Nordamerikas Förenade stater	50	30	20	1.4	1.6	1.1
Övriga Amerika	4	3	1	0.1	0.2	0.1
I allt	3,637	1,865	1,772	100.0	100.0	100.0

Såsom ovan meddelats, utgjorde antalet under krigstiden inflyttade privat boende utlänningar i Stockholm i början av april d. å. 3,637. Av dessa utgjorde männen 1,865 och kvinnorna 1,772 eller resp. 51.3 och 48.7 %. Könen voro således tämligen jämnstarka till antalet. Fördelningen på na-

Privata bostäder i Stockholm i början av april 1918 bebodda av under krigstiden inflyttade utlänningar.

Nationalitet.	Antal lägenheter.	Antal eldstäder.	Antal eldstäder pr lägenhet.	Antal boende pr eldstad.
Belgien	12	30	2.5	0.8
Danmark	128	194	1.5	0.9
Finland	303	536	1.8	1.0
Frankrike	31	65	2.1	0.6
Grekland	12	29	2.4	0.9
Holland	29	62	2.1	0.6
Italien	33	60	1.8	1.0
Norge	93	188	2.0	0.8
Portugal	1	6	6.0	1.2
Ryssland	706	1,434	2.0	1.0
Rumänien	36	61	1.7	0.9
Schweiz	26	58	2.2	0.6
Serbien	2	2	1.0	1.0
Spanien	5	9	1.8	0.6
Storbritannien o. Irland	51	108	2.1	0.7
Turkiet	2	5	2.5	0.8
Tyskland	495	1,009	2.0	0.8
Österrike-Ungern	110	212	1.9	0.8
Asien	5	5	1.0	1.0
Egypten	1	2	2.0	0.5
Nordamerikas Förenade stater	34	74	2.2	0.7
Övriga Amerika	3	5	1.7	0.8
I allt	2,118	4,154	2.0	0.9

nationalitet visar även här, att ryssarna voro starkast företrädde eller med 1,398 (38.5 %), därefter kommo tyskar med 774 (21.3 %), finnar 525 (14.4 %), danskar 180 (5.0 %) o. s. v.

Tab. 7 innehåller även en fördelning av bostäderna efter antal rum och kök såväl överhuvud som inom de särskilda nationaliteterna. Hela antalet av ifrågavarande främlingar disponerade privata bostadslägenheter utgjorde, såsom nämnts, 2,118, innehållande 4,154 eldstäder. I ovanstående tabell gives ett sammandrag av de särskilda nationaliteternas bostadskonsumtion jämte några därmed sammanhängande siffror.

Ordningsföljden mellan nationaliteterna ifråga om numerären går även igen beträffande bostadskonsumtionen. Sålunda lade ryssarna beslag på det

största bostadsutrymmet, 706 lägenheter om 1,434 eldstäder, därefter tyskarna, resp. 495 och 1,009, finnar resp. 303 och 536, danskar 128 och 194 o. s. v.

Bostädernas storlek för de särskilda nationerna belyses av medeltalet eldstäder pr lägenhet. Överhuvud utgjorde det 2.0, d. v. s. lägenheterna bestodo i medeltal av 1 rum och kök eller 2 rum. Medeltalet för de olika nationaliteterna framgår av ovanstående tabell.

Boendetätheten mätes lämpligen av antalet boende pr eldstad. Överhuvud utgjorde detta tal 0.9 d. v. s. varje boende hade i genomsnitt 1 rum till sitt förfogande. Huru siffrorna för de särskilda nationerna ställa sig, synes av närmast föregående tabell.

Résumé.

La guerre mondiale, qui commença en août 1914, amena une migration, entre les pays d'Europe, d'une étendue qu'on ne connaissait pas depuis bien longtemps. Cette migration eut sa répercussion en Suède et à Stockholm. Un courant ininterrompu d'étrangers passa par notre ville, où beaucoup prirent leur résidence temporaire. Ils accaparèrent les denrées alimentaires et les habitations qui, avec le temps, devenaient de plus en plus exigües. Ces inconvénients de l'invasion ne tardèrent pas à attirer l'attention publique. Ainsi, en décembre 1917, M. von Koch déposa, au Conseil municipal, la motion de commettre le Service municipal de Statistique d'ouvrir, de concert avec le comité des habitations de la ville et la commission d'alimentation, une enquête sur les étrangers ayant pris leur résidence dans la capitale au cours de la guerre. Au mois de juin 1918, le Conseil municipal adopta cette proposition.

L'enquête qui fut ainsi ouverte par le Service s'orienta vers les buts suivants: de constater la fréquence des étrangers à Stockholm pendant la guerre, d'en déterminer le contingent à différentes époques et de préciser la consommation d'habitations faite par eux. Pour connaître la fréquence des étrangers, le Service a eu recours aux registres de la police, auxquels, selon les prescriptions établies, les étrangers avaient à s'inscrire. L'expression de la motion: «au cours de la guerre» a été limitée, pour des raisons pratiques, à comprendre l'époque entre 1/8 1914 — 31/12 1918.

Le nombre total des étrangers inscrits pendant cette période s'élève à 144,422, ce qui représente 1/3 de tous les voyageurs inscrits pendant ce même temps (724,017). La répartition sur les différentes années de guerre ressort du tableau ci-après:

	Voyageurs inscrits:		
	a) étrangers.	b) nombre total des voyageurs.	a) en pour-cent de b).
1914 (janv.—juillet)	17,092	72,561	23.6
1914 (août—décembre)	24,843	71,077	35.0
1915	25,113	140,046	17.9
1916	34,728	162,721	21.3
1917	33,235	164,496	20.2
1918	26,503	185,677	14.3
Totaux depuis 1 août 1914 jusqu'au 31 décembre 1918	144,422	724,017	19.9

Ce tableau démontre à l'évidence le fort accroissement que prit le courant d'étrangers après la déclaration de guerre.

Ci-dessous une répartition d'après la nationalité et le sexe.

La nationalité la plus fortement représentée, on le voit, était la nationalité russe, qui s'éleva à 31,619 personnes, soit plus de 1/3 (22.4 %) de tous les étrangers. La répartition par sexe montre que le nombre des hommes s'éleva à 102,099, soit 70.7 %, et celui des femmes à 42,323 (29.3 %).

La répartition suivante d'après la profession donnera, en grands traits au moins, une idée de la position sociale des étrangers.

Nationalités.	Nombres absolus.			Nombres relatifs %.		
	Hommes.	Femmes.	Totaux.	Hommes.	Femmes.	Totaux.
Balkans	1,536	510	2,046	1.5	1.2	1.4
Belgique	654	256	910	0.6	0.6	0.6
Danemark	14,927	5,069	19,996	14.9	12.2	14.1
Finlande	12,175	4,724	16,899	12.1	11.4	11.9
France	1,753	873	2,626	1.7	2.1	1.9
Italie	774	326	1,100	0.8	0.8	0.8
Pays-Bas	2,947	447	3,394	2.9	1.1	2.4
Norvège	16,192	7,040	23,232	16.2	16.9	16.4
Russie	20,512	11,107	31,619	20.5	26.7	22.4
Suisse	1,467	584	2,051	1.5	1.4	1.4
Espagne	254	67	321	0.3	0.2	0.2
Grande-Bretagne et Irlande	4,166	1,477	5,643	4.2	3.6	4.0
Allemagne	15,461	6,685	22,146	15.4	16.1	15.7
Autriche-Hongrie	2,863	1,031	3,894	2.9	2.5	2.7
Autre Europe	44	10	54	0.0	0.0	0.0
Autres	4,482	1,334	5,816	4.5	3.2	4.1
Inconnue	1,892	783	2,675			
Totaux	102,099	42,323	144,422	100.0	100.0	100.0

Professions.	Nombres absolus.			Nombres relatifs %.		
	Hommes.	Femmes.	Totaux.	Hommes.	Femmes.	Totaux.
Rentiers et propriétaires	3,433	987	4,420	3.4	2.3	3.1
Fonctionnaires et employés publics	10,016	451	10,467	9.8	1.1	7.2
Fonctionnaires et employés d'entreprises privées	6,345	1,163	7,508	6.2	2.7	5.2
Professions libres	11,354	3,672	15,026	11.1	8.7	10.4
Professeurs d'université et de lycée	3,318	1,107	4,425	3.3	2.6	3.1
Etudiants	3,395	630	4,025	3.3	1.5	2.8
Industriels	12,778	72	12,850	12.5	0.2	8.9
Artisans	2,308	271	2,579	2.3	0.6	1.8
Négociants, financiers	36,720	224	36,944	36.0	0.5	25.6
Officiers de navire	1,468	—	1,468	1.4	0.0	1.0
Marins	3,298	—	3,298	3.2	0.0	2.3
Ouvriers	3,341	148	3,489	3.3	0.4	2.4
Domestiques	511	1,256	1,767	0.5	3.0	1.2
Femmes mariées sans profession	—	2,1210	21,210	—	50.1	14.7
Enfants (au-dessous de 15 ans)	2,154	2,179	4,333	2.1	5.2	3.0
Autres et sans profession indiquée	1,660	8,953	10,613	1.6	21.1	7.3
Totaux	102,099	42,323	144,422	100.0	100.0	100.0

Quand on étudie le caractère du courant d'étrangers, il est aussi d'intérêt de connaître la répartition des étrangers d'après leur âge. Le tableau ci-après présente les chiffres les plus importants à cet égard.

Il ressort de ce tableau que les âges vitaux et productifs ont été très fortement représentés. L'âge 15—50 ans qui, dans la normale, comprend environ 50 % d'une population, embrasse ici plus de 1/3 du nombre total.

Groupes d'âges.	Nombre d'étrangers.	%
0-15 ans.....	4,333	3.2
15-20 ".....	5,530	4.0
20-25 ".....	15,612	11.4
25-30 ".....	21,422	15.7
30-35 ".....	21,694	15.9
35-40 ".....	19,134	14.0
40-50 ".....	28,269	20.7
50-60 ".....	14,922	10.9
60-70 ".....	4,722	3.5
Au-dessus de 70 ans.....	900	0.7
Inconnu.....	7,884	
Totaux	144,422	100.0

Pour apprécier la portée de l'invasion, il importe, bien entendu, de connaître la durée du séjour dans notre pays. Quoique les données primitives à cet égard laissent beaucoup à désirer, nous avons traité notre sujet à ce point de vue. Le tableau ci-après donne un aperçu de la durée du séjour des étrangers.

La durée du séjour.	Nombre d'étrangers.	%
Jusqu'à 3 jours (incl.).....	39,302	36.5
3-15 jours.....	48,003	44.6
16 jours-1 mois.....	6,970	6.5
1-2 mois.....	3,922	3.6
2-3 ".....	1,790	1.7
3-6 ".....	2,513	2.3
6-9 ".....	1,205	1.1
9-12 ".....	893	0.8
1-2 ans.....	1,789	1.7
Au-dessus de 2 ans.....	1,300	1.2
Inconnue.....	36,735	
Totaux	144,422	100.0

Un calcul approximatif du nombre total des jours que les étrangers ont passés ici donne comme résultat le chiffre de 5,827,000. La moyenne du séjour par personne est 40 jours.

Une investigation a aussi été effectuée au sujet du type des habitations occupées par les étrangers: Hôtels, pensions etc. ou logis privés. En voici le résultat.

Types de l'habitation.	Nombre des étrangers.	%
Hôtels et pensions.....	127,903	88.7
Logis privés.....	15,821	10.9
Les deux.....	558	0.4
Inconnu.....	140	
Totaux	144,422	100.0

Le deuxième point de vue principal de l'enquête était d'étudier le nombre total des étrangers résidant à Stockholm à différentes époques. Nous donnons ci-dessous les chiffres accessibles à cet égard pour Stockholm et le royaume en entier.

	Nombre d'étrangers		
	à Stock- holm.	dans toute la Suède.	a) en % de b).
1910, 31 décembre.....	4,187	21,708	19.29
1914, septembre.....	9,098	25,545	35.62
1916, juillet.....	8,641	29,955	28.85
1917, 24 janvier.....	7,565	.	.
1917, 10 mai.....	7,918	.	.
1917, 12 novembre.....	9,180	30,545	30.15
1918, 1 mai.....	9,428	.	.
1918, 20 septembre.....	8,737	.	.

Ces chiffres, à l'encontre de ceux qui concernaient la fréquence des étrangers à Stockholm, comportent tous les étrangers résidant dans la capitale et non seulement ceux qui sont arrivés ici après la déclaration de la guerre.

Nous avons à signaler que les chiffres pour 1910 ne sont pas entièrement comparables avec les chiffres sui-

vants, attendu que ceux-là, ne visant que les étrangers domiciliés à Stockholm, ne comprennent pas les étrangers résidant ici fortuitement. La différence, qui en résulte, ne sera cependant pas bien considérable. Guidés par les données ci-dessus nous évaluons le nombre des étrangers résidant à Stockholm immédiatement avant la déclaration de guerre (août 1914) à au moins 5,000, et le nombre normal au commencement de 1918 à 5,900, au minimum. Par conséquent, du chiffre pour mai 1918, soit 9,428, qui est le plus haut indiqué ici, on peut considérer 3,500 comme le *surcroît extra* au maximum, des étrangers, c'est-à-dire l'excédent au-dessus de la normale.

La répartition des étrangers d'après la nationalité faite à deux occasions, le 24/1 1917 et le 20/2 1918, ressort des chiffres suivants.

Nationalités.	Nombre total des étrangers.	
	1917, 24/1	1918, 20/2
Danemark.....	617	753
Grande-Bretagne et Irlande ..	181	228
Finlande.....	1,108	1,440
France.....	103	128
Pays-Bas.....	110	128
Italie.....	163	170
Norvège.....	591	796
Russie.....	2,529	2,699
Suisse.....	101	95
Allemagne.....	1,443	1,372
Autriche-Hongrie.....	247	351
Autre Europe.....	149	294
Autres.....	223	283
Totaux	7,565	8,737

Le troisième point de vue principal de l'enquête, soit de déterminer la consommation d'habitations à Stockholm faite par les étrangers, se rapporte au mois d'avril 1918. Comme matériaux primitifs ont servi certaines indications recueillies par la police sur les étrangers résidant à cette époque en logis privés.

Ci-dessous nous fournissons un relevé des principaux résultats obtenus à ce sujet. Il est cependant à remarquer que parmi les étrangers résidant en logis privés, il ne s'agit ici que de ceux qui sont arrivés à Stockholm au cours de la guerre, c'est-à-dire depuis le 1 août 1914.

Nombre des étrangers résidant en logis privés, avril 1918	3,637
Nombre des logements occupés.....	2,118
Nombre des foyers (chambre ou cuisine).....	4,154
Nombre des foyers par logement.....	2.0
Nombre des habitants par foyer.....	0.9

Le relevé ci-après montre comment les étrangers en logis privés et le stock des habitations occupées par eux se répartissent sur les logements de différent nombre de pièces.

	Nombre de logements.	Nombre des habitants.
Chambre ou cuisine partagée.....	154	163
1 chambre.....	1,111	1,275
2 chambres.....	70	115
3 ".....	15	30
1 chambre et cuisine.....	168	489
2 chambres " ".....	256	653
3 " " ".....	103	285
4 " " ".....	77	257
5 " " au-dessus et cuisine.....	110	307
Inconnu.....	54	63
Totaux	2,118	3,637

Le type le plus ordinaire d'habitation était une seule chambre. Cette catégorie constituait plus de la moitié (54 %) du nombre total des habitations et plus d'un tiers (36 %) de tous les étrangers y résidaient.

TABELLER.

TABLEAUX.

J. B. KELLEY

ALBANY, N. Y.

Tab. 1. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/8 1914—31/12 1918) fördelade efter ankomsttid och hemort. *Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/8 1914—31/12 1918) répartis d'après leur domicile et l'époque de leur arrivée.*

Hemort, Domicile.	1914 1/8—31/12.			1915.			1916.			1917.			1918.			1914 1/8—1918 31/12.		
	I allt. Totalt.	Män. Hommes.	Kvin- nor. Femmes.	I allt. Totalt.	Män. Hommes.	Kvin- nor. Femmes.	I allt. Totalt.	Män. Hommes.	Kvin- nor. Femmes.	I allt. Totalt.	Män. Hommes.	Kvin- nor. Femmes.	I allt. Totalt.	Män. Hommes.	Kvin- nor. Femmes.	I allt. Totalt.	Män. Hommes.	Kvin- nor. Femmes.
Europa. Europe	23,230	13,926	9,304	23,926	17,162	6,764	32,972	24,138	8,834	31,953	22,568	9,385	25,860	19,424	6,436	137,941	97,218	40,723
Belgien. Belgique	114	95	19	117	96	21	757	128	29	747	112	35	760	94	66	695	525	170
Bulgarien. Bulgarie	6	6	4	4	4	4	37	30	7	34	27	7	19	19	—	100	86	14
Danmark. Danemark	799	641	158	3,283	2,428	855	6,595	4,909	1,686	5,444	4,122	1,322	3,905	3,211	694	20,026	15,311	4,715
Finland. Finlande	2,781	1,875	906	2,772	2,136	636	3,230	2,262	968	3,101	2,026	1,075	6,237	4,608	1,629	18,121	12,907	5,214
Frankrike. France	374	166	148	357	229	128	697	556	141	667	510	151	526	372	154	2,555	1,833	722
Grekland. Grèce	11	11	2	16	14	2	46	40	6	27	24	3	18	14	4	118	103	15
Italien. Italie	181	128	53	176	131	45	200	154	46	174	136	38	229	146	83	960	695	265
Nederländerna. Pays-Bas	256	232	24	589	513	76	707	624	83	835	736	99	434	398	36	2,821	2,503	318
Norge. Norvège	840	672	168	2,885	2,066	819	7,701	5,224	2,477	6,197	4,248	1,949	4,831	3,584	1,247	22,454	15,794	6,660
Portugal. Portugal	2	1	1	3	3	—	3	3	—	6	4	2	6	4	2	18	13	5
Rumänien. Roumanie	8	6	2	9	7	2	240	200	40	647	373	274	277	207	70	1,181	793	388
Ryssland. Russie	12,885	6,937	5,928	7,233	4,869	2,364	6,070	4,253	1,817	7,370	4,592	2,718	4,450	3,021	1,429	37,948	23,692	14,256
Schweiz. Suisse	224	149	75	281	203	78	444	346	98	469	322	147	160	125	35	1,578	1,145	433
Serbien. Serbie	19	15	4	—	—	—	30	28	2	78	15	3	15	14	1	82	72	10
Spanien. Espagne	19	15	4	44	34	10	75	63	12	64	52	12	31	27	4	233	191	42
Storbritannien o. Irland. Grande-Bretagne et Irlande	1,032	798	234	975	745	230	1,787	938	249	1,122	859	263	777	583	194	5,093	3,923	1,170
Turkiet. Turquie	19	15	4	30	26	4	74	62	12	68	64	4	21	20	1	212	187	25
Tyskland. Allemagne	3,302	1,905	1,397	4,570	3,274	1,296	4,775	3,757	1,018	4,581	3,517	1,064	3,021	2,384	637	20,249	14,837	5,412
Österrike-Ung. Autriche-Hongrie	416	238	178	582	384	198	690	547	143	1,034	816	218	738	588	150	3,460	2,573	887
Övriga. Autres	2	1	1	2	2	—	14	14	—	14	13	1	5	5	—	37	33	4
Astien. Asie	432	291	141	248	184	64	417	372	45	444	383	61	109	92	17	1,650	1,322	328
Japan. Japon	83	82	1	35	33	2	196	190	6	201	193	8	32	29	3	547	527	20
Kina. Chine	37	26	5	74	54	20	89	71	18	67	42	25	15	13	2	276	206	70
Ryska Asien. Asie russe	270	139	131	78	50	28	27	19	8	38	23	15	21	16	5	434	247	187
Brittiska » » britannique	8	8	—	6	5	1	10	9	1	7	7	—	4	4	—	35	33	2
Övriga stater och kolonier. Autres états et colonies	40	36	4	55	42	13	95	83	12	131	118	13	37	30	7	358	309	49
Afrika. Afrique	31	28	3	12	7	5	17	10	7	26	18	8	10	70	—	96	73	23
Brittiska Sydafrika. Afrique du Sud britannique	8	7	1	6	5	1	8	4	4	4	3	1	5	5	—	31	24	7
Egypten. Egypte	14	12	2	4	1	3	8	6	2	11	5	6	2	2	—	39	26	13
Övriga Afrika. Autres	9	9	—	2	1	1	7	—	1	11	10	1	3	3	—	26	23	3
Amerika. Amérique	1,134	658	476	924	668	256	1,311	1,072	239	809	624	185	519	437	82	4,697	3,459	1,238
Föreuta staterna. Etats-Unis	1,054	598	456	872	625	247	1,245	1,014	231	707	550	157	475	402	73	4,353	3,189	1,164
Kanada. Canada	25	20	5	23	21	2	23	20	3	17	14	3	8	7	1	96	82	14
Övriga Nordamerika. Amérique du Nord: autres états	4	2	2	1	1	—	—	—	—	3	2	1	1	1	—	9	6	3
Central-Am. o. Västind. Amérique centrale et Indes occidentales	3	3	—	3	3	—	6	4	2	4	3	1	2	2	—	18	15	3
Argentina. Argentine	30	22	8	11	8	3	19	18	1	45	31	14	26	19	7	131	98	33
Övriga Sydamerika. Amérique du Sud: autres états	18	13	5	14	10	4	18	16	2	33	24	9	7	6	1	90	69	21
Australien. Australie	16	12	4	3	3	—	11	7	4	3	3	—	5	2	3	38	27	11
I allt. Totalt	24,843	14,915	9,928	25,113	18,024	7,089	34,728	25,599	9,129	33,235	23,596	9,639	26,503	19,965	6,538	144,422	102,099	42,323

Tab. 2. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden
Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/8 1914—31/12 1918)

	Nationer. <i>Nationalités.</i>	Rentieror, godsägare o. d. <i>Rentiers et propriétaires.</i>	Stats- och stads- tjänstemän. <i>Fonctionnaires et employés publics.</i>	Enskildför- valtnings- personal. <i>Fonctionnaires et employés d'entreprises privées.</i>	Fria yrken. <i>Professions libres.</i>	Universi- tets- och läroverks- lärare. <i>Professeurs d'université et de lycée.</i>	Stude- rande. <i>Etudiants.</i>	Industri- idkare. <i>Industriels.</i>
1	Europa. <i>Europe</i>	4,154	9,470	7,074	13,939	4,129	3,773	11,954
2	Män. <i>Hommes</i>	3,203	9,050	5,958	10,470	3,070	3,161	11,883
3	Kvinnor. <i>Femmes</i>	951	420	1,116	3,469	1,059	612	71
4	Balkanstaterna. <i>La péninsule balanique</i>	150	343	60	249	95	98	115
5	Män. <i>Hommes</i>	112	330	57	225	95	94	113
6	Kvinnor. <i>Femmes</i>	38	13	3	24	—	4	2
7	Belgien. <i>Belgique</i>	24	77	37	67	37	11	168
8	Män. <i>Hommes</i>	14	76	33	51	31	11	166
9	Kvinnor. <i>Femmes</i>	10	1	4	16	6	—	2
10	Danmark. <i>Danemark</i>	364	1,233	1,520	2,650	559	413	1,862
11	Män. <i>Hommes</i>	303	1,180	1,410	1,997	459	363	1,848
12	Kvinnor. <i>Femmes</i>	61	53	110	653	100	50	14
13	Finland. <i>Finlande</i>	578	1,032	733	1,082	671	938	1,120
14	Män. <i>Hommes</i>	478	995	595	805	567	795	1,117
15	Kvinnor. <i>Femmes</i>	100	37	138	277	104	143	3
16	Frankrike. <i>France</i>	74	377	98	452	171	50	302
17	Män. <i>Hommes</i>	54	371	80	283	106	46	298
18	Kvinnor. <i>Femmes</i>	20	6	18	169	65	4	4
19	Italien. <i>Italie</i>	38	128	30	332	17	9	37
20	Män. <i>Hommes</i>	25	123	27	280	15	7	35
21	Kvinnor. <i>Femmes</i>	13	5	3	52	2	2	2
22	Nederländerna. <i>Pays-Bas</i>	53	181	137	175	45	30	311
23	Män. <i>Hommes</i>	45	178	133	183	37	25	311
24	Kvinnor. <i>Femmes</i>	8	3	4	42	8	5	—
25	Norge. <i>Norvège</i>	462	1,826	1,920	2,300	581	566	2,461
26	Män. <i>Hommes</i>	434	1,737	1,711	1,871	416	437	2,452
27	Kvinnor. <i>Femmes</i>	28	89	209	429	165	129	9
28	Ryssland. <i>Russie</i>	1,594	1,833	818	3,047	1,045	1,302	2,658
29	Män. <i>Hommes</i>	1,131	1,716	706	2,495	766	1,091	2,635
30	Kvinnor. <i>Femmes</i>	463	117	112	552	279	211	23
31	Schweiz. <i>Suisse</i>	28	89	120	161	114	39	228
32	Män. <i>Hommes</i>	26	89	109	93	55	32	228
33	Kvinnor. <i>Femmes</i>	2	—	11	68	59	7	—
34	Spanien. <i>Espagne</i>	9	144	6	28	2	—	8
35	Män. <i>Hommes</i>	2	143	5	18	2	—	8
36	Kvinnor. <i>Femmes</i>	7	1	3	10	—	—	—
37	Storbritannien o. Irland. <i>Grande-Bretagne et Irlande</i>	161	599	375	583	174	52	759
38	Män. <i>Hommes</i>	139	585	337	364	105	44	758
39	Kvinnor. <i>Femmes</i>	22	14	38	219	69	8	1
40	Tyskland. <i>Allemagne</i>	484	1,169	1,052	2,066	514	231	1,665
41	Män. <i>Hommes</i>	362	1,098	619	1,342	334	186	1,654
42	Kvinnor. <i>Femmes</i>	122	71	433	724	180	45	11
43	Österrike-Ungern. <i>Autriche-Hongrie</i>	134	428	167	747	104	31	256
44	Män. <i>Hommes</i>	77	418	137	513	82	27	256
45	Kvinnor. <i>Femmes</i>	57	10	30	234	22	4	—
46	Övriga Europa. <i>Autre Europe</i>	1	11	1	—	—	3	4
47	Män. <i>Hommes</i>	1	11	1	—	—	3	4
48	Kvinnor. <i>Femmes</i>	—	—	—	—	—	—	—
49	Asien. <i>Asie</i>	25	336	35	136	73	99	139
50	Män. <i>Hommes</i>	24	332	31	125	70	97	139
51	Kvinnor. <i>Femmes</i>	1	4	4	11	3	2	—
52	Afrika. <i>Afrique</i>	—	—	2	13	—	—	—
53	Män. <i>Hommes</i>	—	—	2	12	—	—	—
54	Kvinnor. <i>Femmes</i>	—	—	—	1	—	—	—
55	Amerika. <i>Amérique</i>	115	502	311	671	104	85	488
56	Män. <i>Hommes</i>	96	480	276	517	80	71	487
57	Kvinnor. <i>Femmes</i>	19	22	35	154	24	14	1
58	Australien. <i>Australie</i>	1	3	—	2	—	1	1
59	Män. <i>Hommes</i>	1	3	—	1	—	1	1
60	Kvinnor. <i>Femmes</i>	—	—	—	1	—	—	—
61	Obekant. <i>Inconnue</i>	125	156	86	265	119	67	268
62	Män. <i>Hommes</i>	109	151	78	229	98	65	268
63	Kvinnor. <i>Femmes</i>	16	5	8	36	21	2	—
64	I allt <i>Totaux</i>	4,420	10,467	7,508	15,026	4,425	4,025	12,850
65	Män. <i>Hommes</i>	3,433	10,016	6,345	11,354	3,318	3,395	12,778
66	Kvinnor. <i>Femmes</i>	987	451	1,163	3,672	1,107	630	72

(1/8 1914—31/12 1918) med fördelning efter nationalitet och yrken.
avec répartition d'après leur nationalité et leur profession.

Hantverkare. <i>Artisans.</i>	Grosshandlande, finansmän. <i>Négociants, financiers.</i>	Mindre handlande. <i>Marchands.</i>	Handelsbiträden. <i>Employés de commerce.</i>	Sjökapten, styrmän, m. fl. <i>Officiers de navire.</i>	Sjömän (manskap). <i>Marin.</i>	Arbetare. <i>Ouvriers.</i>	Tjänare. <i>Domestiques.</i>	Hustrur utan yrke. <i>Femmes mariées sans profession.</i>	Minderåriga (under 15 år). <i>Enfants (au-dessous de 15 ans).</i>	Övriga och utan uppgivet yrke. <i>Autres et sans profession indiquée.</i>	Summa. <i>Totaux.</i>	
2,480	35,182	376	201	1,407	3,180	3,326	1,677	20,150	4,154	9,305	135,931	1
2,217	34,965	311	142	1,407	3,180	3,183	472	—	2,056	997	95,725	2
263	217	65	59	—	—	143	1,205	20,150	2,098	8,308	40,206	3
11	385	4	—	—	9	17	35	280	102	93	2,046	4
11	382	3	—	—	9	17	14	—	54	20	1,536	5
—	3	1	—	—	—	—	21	280	48	73	510	6
11	129	1	—	15	18	32	7	141	64	71	910	7
11	129	—	—	15	18	32	5	—	42	20	654	8
—	—	1	—	—	—	—	2	141	22	51	256	9
465	5,989	61	32	94	229	349	105	2,786	227	1,058	19,996	10
425	5,960	55	24	94	229	337	54	—	125	64	14,927	11
40	29	6	8	—	—	12	51	2,786	102	994	5,069	12
449	2,948	113	63	530	1,590	992	305	2,305	400	1,050	16,899	13
392	2,916	91	49	530	1,590	942	41	—	183	89	12,175	14
57	32	22	14	—	—	50	264	2,305	217	961	4,724	15
30	383	5	3	3	2	39	53	269	66	249	2,626	16
14	371	3	—	3	2	34	22	—	37	29	1,753	17
16	12	2	3	—	—	5	31	269	29	220	873	18
9	128	2	—	3	13	54	27	125	78	70	1,100	19
8	127	2	—	3	13	52	16	—	26	15	774	20
1	1	—	—	—	—	2	11	125	52	55	326	21
33	1,432	5	2	170	274	87	21	260	78	100	3,394	22
32	1,429	5	2	170	274	87	15	—	47	24	2,947	23
1	3	—	—	—	—	—	6	260	31	76	447	24
452	5,586	47	39	219	299	366	113	4,120	194	1,681	23,232	25
429	5,551	33	22	219	299	357	31	—	85	108	16,192	26
23	35	14	17	—	—	9	82	4,120	109	1,573	7,040	27
619	7,001	87	39	88	229	700	462	5,687	1,843	2,567	31,619	28
546	6,941	75	34	88	229	666	112	—	933	348	20,512	29
73	60	12	5	—	—	34	350	5,687	910	3,219	11,107	30
20	649	5	—	4	7	86	30	250	96	125	2,051	31
16	648	5	—	4	7	85	16	—	42	12	1,467	32
4	1	—	—	—	—	1	14	250	54	113	584	33
3	32	1	—	5	28	1	5	32	11	6	321	34
3	32	1	—	5	28	1	1	—	6	1	254	35
—	—	—	—	—	—	—	4	32	5	5	67	36
35	1,267	6	1	72	186	54	117	636	165	401	5,643	37
35	1,263	5	1	72	186	53	49	—	88	82	4,166	38
—	4	1	—	—	—	1	68	636	77	319	1,477	39
267	8,143	33	19	199	286	475	343	2,860	708	1,632	22,146	40
226	8,110	29	8	199	286	453	70	—	338	147	15,461	41
41	35	4	11	—	—	22	273	2,860	370	1,485	6,685	42
76	1,094	6	3	5	6	74	54	390	118	301	3,894	43
69	1,090	4	2	5	6	67	26	—	47	37	2,863	44
7	4	2	1	—	—	7	28	390	71	164	1,031	45
—	16	—	—	—	4	—	—	9	4	1	54	46
—	16	—	—	—	4	—	—	—	3	1	44	47
—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	—	10	48
9	159	2	—	4	2	15	25	79	38	44	1,220	49
6	158	2	—	4	2	15	21	—	21	20	1,067	50
3	1	—	—	—	—	—	4	79	17	24	153	51
—	6	—	—	—	1	—	1	—	—	1	26	52
—	6	—	—	—	1	—	1	—	—	1	23	53
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	54
52	1,015	7	3	32	55	84	47	567	106	313	4,557	55
47	1,009	7	3	32	55	80	9	—	59	76	3,384	56
5	6	—	—	—	—	4	38	567	47	237	1,173	57
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4	13	58
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	59
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	60
38	582	10	3	25	59	64	17	412	35	344	2,675	61
38	582	5	3	25	59	63	8	—	18	93	1,892	62
—	—	5	—	—	—	1	9	412	17	251	783	63
2,579	36,944	395	207	1,468	3,298	3,489	1,767	21,210	4,333	10,011	144,422	64
2,308	36,720	325	148	1,468	3,298	3,341	511	—	2,154	1,187	102,099	65
271	224	70	59	—	—	148	1,256	21,210	2,179	8,824	42,323	66

Tab. 3. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden ($\frac{1}{8}$ 1914— $\frac{31}{12}$ 1918) med fördelning efter nationalitet och ålder.
Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre ($\frac{1}{8}$ 1914— $\frac{31}{12}$ 1918), répartis d'après leur nationalité et leur âge.

Nationer. Nationalités.	I allt. Totaux.	Fördelning efter åldersgrupper. Répartition d'après les groupes d'âge.										
		0—15 år. ¹⁾	15—20 år. ¹⁾	20—25 år. ¹⁾	25—30 år. ¹⁾	30—35 år. ¹⁾	35—40 år. ¹⁾	40—50 år. ¹⁾	50—60 år. ¹⁾	60—70 år. ¹⁾	70 år och däröver. 70 ans et au-dessus	Obekant. Inconnus.
Europa. Europe	135 931	4,189	5,373	15,006	20,478	20,695	18,243	27,169	14,436	4,619	858	4,865
Balkanstaterna ²⁾	2,046	101	70	219	354	379	284	383	170	44	10	32
Belgien. Belgique	910	68	28	80	152	122	120	199	73	32	2	34
Danmark. Danemark	19,996	247	710	2,185	3,326	3,372	2,805	4,076	2,149	728	125	273
Finland. Finlande	16,899	428	916	2,804	2,576	2,099	2,120	2,912	1,587	475	93	889
Frankrike. France	2,626	65	75	222	458	464	396	596	223	78	9	40
Italien. Italie	1,100	84	48	118	189	187	112	219	76	23	5	39
Nederländerna. Pays-Bas	3,394	85	140	495	638	682	465	502	252	43	10	82
Norge. Norvège	23,232	206	955	2,704	3,610	3,699	3,453	4,726	2,568	839	127	345
Ryssland. Russie	31,619	1,831	1,273	3,244	4,840	4,688	3,828	5,540	2,888	987	246	2,254
Schweiz. Suisse	2,051	86	78	222	343	358	311	434	134	42	10	33
Spanien. Espagne	321	11	5	21	64	68	63	51	22	1	4	11
Storbritannien o. Irland ³⁾	5,643	177	145	497	774	1,003	761	1,336	569	169	29	183
Tyskland. Allemagne	22,146	685	783	1,840	2,570	2,938	2,938	5,438	3,201	1,029	178	546
Österrike-Ungern. Autriche-Hongrie	3,894	113	146	351	575	629	574	749	517	129	10	101
Övriga Europa. Autre Europe	54	2	1	4	9	7	13	8	7	—	—	3
Asien. Asie	1,220	40	58	118	186	257	227	212	49	7	2	64
Afrika. Afrique	26	—	2	4	7	7	3	1	1	—	—	1
Amerika. Amérique	4,557	101	89	479	745	722	649	870	426	94	40	342
Australien. Australie	13	—	5	—	—	—	1	—	5	—	—	2
Obekant. Inconnue	2,675	3	3	5	6	13	11	17	5	2	—	2,610
I allt. Totaux	144,422	4,333	5,530	15,612	21,422	21,694	19,134	28,269	14,922	4,722	900	7,884
Män. Hommes	102,099	2,154	2,883	9,402	14,391	15,840	14,557	22,045	11,580	3,489	614	5,144
Kvinnor. Femmes	42,323	2,179	2,647	6,210	7,031	5,854	4,577	6,224	3,342	1,233	286	2,740

Anm. Åldersberäkningen hänför sig till tidpunkten för främlingarnas inflyttning. *L'indication de l'âge des étrangers se rapporte à l'époque de leur arrivée.*

¹⁾ Ans. — ²⁾ La péninsule balcanique. — ³⁾ Grande-Bretagne et Irlande.

Tab. 4. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden ($\frac{1}{8}$ 1914— $\frac{31}{12}$ 1918) med fördelning efter nationalitet och vistelsens längd.
Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre ($\frac{1}{8}$ 1914— $\frac{31}{12}$ 1918), répartis d'après leur nationalité et la durée du séjour.

Nationer. Nationalités.	I allt. Totaux.	Fördelning efter vistelsens längd. Répartition d'après la durée du séjour.										
		T. o. m. 3 dag. ¹⁾	över 3—15 dag. ¹⁾	över 15 dag. ¹⁾ 1 mån. ²⁾	1—2 mån. ²⁾	2—3 mån. ²⁾	3—6 mån. ²⁾	6—9 mån. ²⁾	9—12 mån. ²⁾	1—2 år ans	över 2 år. au-dessus de 2 ans.	Obekant. Inconnue.
Europa. Europe	135 931	37,540	46,158	6,626	3,709	1,727	2,435	1,163	869	1,714	1,271	32,719
Balkanstaterna ³⁾	2,046	444	539	133	95	53	100	35	54	37	30	526
Belgien. Belgique	910	290	328	37	23	22	15	—	6	7	10	172
Danmark. Danemark	19,996	6,213	8,294	772	374	162	184	97	84	223	130	3,463
Finland. Finlande	16,899	3,834	5,368	1,168	561	273	383	189	152	149	213	4,609
Frankrike. France	2,626	1,137	687	100	74	25	53	22	13	38	20	457
Italien. Italie	1,100	186	270	77	52	19	40	12	12	20	23	389
Nederländerna. Pays-Bas	3,394	938	1,179	244	129	27	18	22	16	40	21	760
Norge. Norvège	23,232	7,522	10,676	692	290	142	179	108	64	280	132	3,147
Ryssland. Russie	31,619	7,597	8,047	1,610	1,117	559	732	328	227	450	351	10,601
Schweiz. Suisse	2,051	538	614	175	109	36	20	11	7	30	20	491
Spanien. Espagne	321	50	120	30	12	8	1	2	1	5	4	88
Storbritannien o. Irland ⁴⁾	5,643	2,357	1,492	215	133	42	75	44	20	49	40	1,176
Tyskland. Allemagne	22,146	5,648	7,178	1,137	589	303	533	268	176	303	232	5,779
Österrike-Ungern. Autriche-Hongrie	3,894	777	1,343	230	151	56	100	25	37	83	45	1,047
Övriga Europa. Autre Europe	54	9	23	6	—	—	2	—	—	—	—	14
Asien. Asie	1,220	405	379	53	55	19	14	7	3	14	3	268
Afrika. Afrique	26	5	3	1	2	—	1	—	—	—	—	14
Amerika. Amérique	4,557	1,279	1,404	284	148	43	60	32	21	58	24	1,204
Australien. Australie	13	1	6	1	1	—	—	—	—	—	—	4
Obekant. Inconnue	2,675	72	53	5	7	1	3	3	—	3	2	2,526
I allt. Totaux	144,422	39,302	48,003	6,970	3,922	1,790	2,513	1,205	893	1,789	1,300	36,735
Män. Hommes	102,099	29,814	34,906	4,874	2,580	1,054	1,500	656	533	1,060	673	24,449
Kvinnor. Femmes	42,323	9,488	13,097	2,096	1,342	736	1,013	549	360	729	627	12,286

Anm. För de efter den $\frac{31}{12}$ 1918 kvarvarande har vistelsetiden räknats t. o. m. nämnda dag. *Pour les étrangers, restés à Stockholm après le $\frac{31}{12}$ 1918, la durée de séjour est compté jusqu'à cette date.*

¹⁾ Jours. — ²⁾ Mois. — ³⁾ La péninsule balcanique. — ⁴⁾ Grande-Bretagne et Irlande.

Tab. 5. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/8 1914—31/12 1918) med fördelning efter nationalitet och bostadsform.

Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/8 1914—31/12 1918) d'après leur nationalité et le type de logis.

Nationer. Nationalités.	Antal främlingar. Nombre d'étrangers.	Därav boende <i>Dont habitant</i>			
		på hotell eller pensionat. hôtels et pensions.	privat. logis privés.	på hotell och privat. hôtels et logis privés.	obekant. logi inconnu.
Europa. <i>Europe</i>	135,931	120,029	15,223	548	131
Balkanstaterna. <i>La péninsule balcanique</i>	2,046	1,709	316	18	3
Belgien. <i>Belgique</i>	910	847	61	2	—
Danmark. <i>Danemark</i>	19,996	18,615	1,346	18	17
Finland. <i>Finlande</i>	16,899	14,528	2,287	70	14
Frankrike. <i>France</i>	2,626	2,439	179	5	3
Italien. <i>Italie</i>	1,100	738	348	11	3
Nederländerna. <i>Pays-Bas</i>	3,394	3,181	188	19	6
Norge. <i>Norvège</i>	23,232	22,277	930	14	11
Ryssland. <i>Russie</i>	31,619	26,770	4,602	198	49
Schweiz. <i>Suisse</i>	2,051	1,869	169	9	4
Spanien. <i>Espagne</i>	321	293	28	—	—
Storbritannien och Irland. <i>Grande-Bretagne et Irlande</i>	5,643	5,218	411	5	9
Tyskland. <i>Allemagne</i>	22,146	18,415	3,571	148	12
Österrike-Ungern. <i>Autriche-Hongrie</i>	3,894	3,082	781	31	—
Övriga Europa. <i>Autre Europe</i>	54	48	6	—	—
Asien. <i>Asie</i>	1,220	1,135	84	1	—
Afrika. <i>Afrique</i>	26	18	8	—	—
Amerika. <i>Amerique</i>	4,557	4,167	376	9	5
Australien. <i>Australie</i>	13	11	1	—	1
Obekant. <i>Inconnue</i>	2,675	2,543	129	—	3
I allt. <i>Totaux</i>	144,422	127,903	15,821	558	140
Män. <i>Hommes</i>	102,099	92,653	9,000	348	98
Kvinnor. <i>Femmes</i>	42,323	35,250	6,821	210	42

Tab. 6. Anmälda resande utlänningar i Stockholm under krigstiden (1/8 1914—31/12 1918) med fördelning efter nationalitet och närmast föregående vistelseort.

Etrangers inscrits à Stockholm pendant la guerre (1/8 1914—31/12 1918) avec répartition d'après la nationalité et la dernière résidence.

Nationer. Nationalités.	I allt. <i>Totaux.</i>	Närmast föregående vistelseort. <i>Dernière résidence.</i>										
		Sverige. <i>Suède.</i>	Ut- landet. <i>L'Étran- ger.</i>	Norge. <i>Norvège.</i>	Dan- mark. <i>Dane- mark.</i>	Fin- land. <i>Fin- lande.</i>	Tysk- land. <i>Alle- magne.</i>	Ryss- land. <i>Russie.</i>	Storb- r. och Irland. ²⁾	Övriga Europa. <i>Autre Europe.</i>	Övriga världs- delar. <i>Autre.</i>	Obekant. <i>In- connue.</i>
Europa. <i>Europe</i>	135,931	35,915	100,016	26,679	20,007	10,183	13,107	14,423	2,115	2,496	721	10,285
Balkanstaterna ¹⁾	2,046	502	1,544	265	181	91	134	470	36	158	10	199
Belgien. <i>Belgique</i>	910	215	695	159	40	50	10	296	33	42	11	54
Danmark. <i>Danemark</i>	19,996	6,064	13,932	925	11,523	245	75	511	14	9	32	598
Finland. <i>Finlande</i>	16,899	4,935	11,964	832	1,022	7,031	564	113	128	51	270	1,953
Frankrike. <i>France</i>	2,626	468	2,158	872	130	88	35	653	80	195	4	101
Italien. <i>Italie</i>	1,100	435	665	100	73	17	28	228	21	47	3	148
Nederländerna. <i>Pays-Bas</i>	3,394	1,287	2,107	353	358	88	175	499	5	305	20	304
Norge. <i>Norvège</i>	23,232	3,703	19,529	17,168	1,139	304	52	270	12	9	28	547
Ryssland. <i>Russie</i>	31,619	7,307	24,312	3,010	2,288	1,182	5,008	6,438	1,179	966	231	4,010
Schweiz. <i>Suisse</i>	2,051	584	1,467	195	170	106	212	488	19	187	6	84
Spanien. <i>Espagne</i>	321	123	198	39	16	10	30	29	6	12	2	54
Storbritannien och Irland ²⁾	5,643	1,310	4,333	1,566	262	257	35	1,199	548	18	56	392
Tyskland. <i>Allemagne</i>	22,146	7,701	14,445	990	2,238	638	6,222	2,734	28	66	31	1,498
Österrike-Ungern. <i>Autriche-Hongrie</i>	3,894	1,269	2,625	197	556	74	519	489	5	431	17	337
Övriga. <i>Autres</i>	54	12	42	8	11	2	8	6	1	—	—	6
Asien. <i>Asie</i>	1,220	355	865	187	90	13	112	215	78	32	58	80
Afrika. <i>Afrique</i>	26	10	16	4	2	—	3	—	—	1	1	5
Amerika. <i>Amerique</i>	4,557	1,001	3,556	1,202	459	102	176	696	115	34	310	462
Australien. <i>Australie</i>	13	7	6	1	—	—	—	1	—	—	—	4
Obekant. <i>Inconnue</i>	2,675	13	2,662	8	8	4	11	10	—	2	1	2,618
I allt. <i>Totaux</i>	144,422	37,301	107,121	28,081	20,566	10,302	13,409	15,345	2,308	2,565	1,091	13,454
Män. <i>Hommes</i>	102,099	26,547	75,552	20,384	15,849	7,018	9,159	9,900	1,651	1,673	875	9,043
Kvinnor. <i>Femmes</i>	42,323	10,754	31,569	7,697	4,717	3,284	4,250	5,445	657	892	216	4,411

¹⁾ *La péninsule balcanique.* — ²⁾ *Grande-Bretagne et Irlande.*

Tab. 7. Under krigstiden inflyttade privat boende utlänningar och av dem disponerade lägenheter.
Etrangers immigrés à Stockholm au cours de la guerre et habitant en logis privé ainsi que logements

	Belgien. <i>Belgique.</i>	Danmark. <i>Danemark.</i>	Finland. <i>Finlande.</i>	Frankrike. <i>France.</i>	Grekland. <i>Grèce.</i>	Holland. <i>Hollande.</i>	Italien. <i>Italie.</i>	Norge. <i>Norvège.</i>
1 Del i rum, <i>Chambre partagée</i> . Antal lägenheter. <i>Nombre des logements</i>	2	12	40	2	—	1	3	11
2 antal boende. <i>Nombre des habitants</i>	2	12	40	2	—	1	3	11
3 män. <i>Hommes</i>	2	7	20	1	—	1	3	3
4 kvinnor. <i>Femmes</i>	—	5	20	1	—	—	—	8
5 1 rum <i>chambre</i> , antal lägenheter	3	75	144	16	3	17	19	45
6 antal boende	4	84	168	16	5	18	24	54
7 män	2	47	77	7	4	14	16	25
8 kvinnor	2	37	91	9	1	4	8	29
9 2 rum, antal lägenheter	1	5	9	1	3	—	—	1
10 antal boende	1	5	19	2	5	—	—	1
11 män	—	5	9	—	3	—	—	1
12 kvinnor	1	—	10	2	2	—	—	—
13 3 rum, antal lägenheter	—	1	1	1	1	1	1	—
14 antal boende	—	1	1	1	4	3	3	—
15 män	—	1	1	1	3	1	2	—
16 kvinnor	—	—	—	—	1	2	1	—
17 1 rum och del i kök, antal lägenheter	—	—	—	—	—	—	—	—
18 antal boende	—	—	—	—	—	—	—	—
19 män	—	—	—	—	—	—	—	—
20 kvinnor	—	—	—	—	—	—	—	—
21 1 rum och kök, antal lägenheter	—	12	36	—	1	3	3	4
22 antal boende	—	35	93	—	2	5	8	17
23 män	—	20	40	—	1	3	4	6
24 kvinnor	—	15	53	—	1	2	4	11
25 2 rum och kök, antal lägenheter	2	14	26	4	2	1	3	12
26 antal boende	3	28	62	4	2	3	10	25
27 män	2	16	26	3	2	—	5	14
28 kvinnor	1	12	36	1	—	3	5	11
29 3 rum och kök, antal lägenheter	2	2	14	1	1	3	1	6
30 antal boende	8	7	43	2	3	4	2	18
31 män	3	4	22	—	2	3	1	9
32 kvinnor	5	3	21	2	1	1	1	9
33 4 rum och kök, antal lägenheter	—	4	12	1	1	—	1	3
34 antal boende	—	5	54	4	4	—	2	8
35 män	—	3	19	2	4	—	1	4
36 kvinnor	—	2	35	2	—	—	1	4
37 5 rum och kök, antal lägenheter	—	—	4	—	—	1	2	1
38 antal boende	—	—	13	—	—	2	9	3
39 män	—	—	5	—	—	1	3	1
40 kvinnor	—	—	8	—	—	1	6	2
41 6 rum och kök, antal lägenheter	—	—	3	—	—	2	—	4
42 antal boende	—	—	12	—	—	2	—	9
43 män	—	—	6	—	—	—	—	3
44 kvinnor	—	—	6	—	—	—	—	6
45 7 rum och kök, antal lägenheter	1	—	2	2	—	—	—	1
46 antal boende	4	—	6	3	—	—	—	1
47 män	1	—	4	1	—	—	—	—
48 kvinnor	3	—	2	2	—	—	—	1
49 8 och flera rum och kök, antal lägenheter	—	—	—	—	—	—	—	—
50 antal boende	—	—	—	—	—	—	—	—
51 män	—	—	—	—	—	—	—	—
52 kvinnor	—	—	—	—	—	—	—	—
53 Obekant antal rum. <i>Inconnu</i> , antal lägenheter	1	3	12	3	—	—	—	5
54 antal boende	1	3	14	4	—	—	—	5
55 män	1	2	6	2	—	—	—	—
56 kvinnor	—	1	8	2	—	—	—	5
57 I allt <i>Totaux</i> , antal lägenheter. <i>Nombre des logements</i>	12	128	303	31	12	29	33	93
58 antal boende. <i>Nombre des habitants</i>	23	180	525	38	25	38	61	152
59 män. <i>Hommes</i>	11	105	235	17	19	25	35	66
60 kvinnor. <i>Femmes</i>	12	75	290	21	6	13	26	86
61 Antal eldstäder. <i>Nombre des pièces</i>	30	194	536	65	29	62	60	188
62 Antal boende per eldstad. <i>Nombre des habitants par pièce</i>	0.8	0.9	1.0	0.6	0.9	0.6	1.0	0.8

heter i Stockholm i början av april 1918 med fördelning efter de boendes nationalitet och kön.
occupés par eux au commencement d'avril 1918 avec répartition d'après le nationalité et le sexe.

Portugal.	Ryssland.	Rumänien.	Schweiz.	Serbien.	Spanien.	Storbritannien och Irland.	Turkiet.	Tyskland.	Österrike-Ungern.	Asien.	Egypten.	Nordamerikas förenta stater.	Övriga Amerika.	Summa.
Portugal.	Russie.	Roumanie.	Suisse.	Serbie.	Espagne.	Angleterre.	Turquie.	Allemagne.	Autriche-Hongrie.	Asie.	Egypte.	Etats-Unis de l'Amérique.	Autre Amérique.	Totaux.
—	30	3	1	—	2	3	—	28	9	1	—	3	—	151
—	30	3	1	—	2	3	—	28	9	1	—	3	—	151
—	19	2	1	—	1	—	—	9	5	1	—	2	—	77
—	11	1	—	—	1	3	—	19	4	—	—	1	—	74
—	347	20	14	2	2	29	—	293	57	4	—	19	2	1,111
—	404	21	14	2	2	31	—	323	76	4	—	23	2	1,275
—	252	17	12	2	2	12	—	133	43	4	—	16	2	687
—	152	4	2	—	—	19	—	190	33	—	—	7	—	588
—	27	3	—	—	—	1	1	13	4	—	1	—	—	70
—	44	6	—	—	—	1	2	22	6	—	1	—	—	115
—	24	3	—	—	—	—	1	7	4	—	1	—	—	58
—	20	3	—	—	—	1	1	15	2	—	—	—	—	57
—	6	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	15
—	11	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	30
—	5	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	17
—	6	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	13
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	75	4	1	—	—	2	—	22	4	—	—	1	—	168
—	250	9	2	—	—	7	—	50	9	—	—	2	—	489
—	121	3	1	—	—	2	—	24	6	—	—	1	—	232
—	129	6	1	—	—	5	—	26	3	—	—	1	—	257
—	116	2	6	—	—	7	1	39	16	—	—	4	1	256
—	343	6	11	—	—	15	2	102	29	—	—	6	2	653
—	197	4	6	—	—	9	1	45	19	—	—	3	1	353
—	146	2	5	—	—	6	1	57	10	—	—	3	1	300
—	41	2	—	—	—	1	—	19	8	—	—	2	—	103
—	128	4	—	—	—	2	—	48	14	—	—	2	—	285
—	66	2	—	—	—	—	—	22	6	—	—	1	—	141
—	62	2	—	—	—	2	—	26	8	—	—	1	—	144
—	20	1	—	—	—	2	—	25	5	—	—	2	—	77
—	73	4	—	—	—	4	—	77	17	—	—	5	—	257
—	38	2	—	—	—	2	—	36	5	—	—	3	—	119
—	35	2	—	—	—	2	—	41	12	—	—	2	—	138
—	1	14	1	1	—	1	—	24	—	—	—	—	—	53
—	7	36	1	1	—	1	—	60	—	—	—	—	—	142
—	3	22	1	1	—	4	—	29	—	—	—	—	—	70
—	4	14	—	—	—	5	—	31	—	—	—	—	—	72
—	13	—	1	—	—	1	—	10	3	—	—	—	—	37
—	39	—	2	—	—	2	—	21	11	—	—	—	—	98
—	19	—	2	—	—	1	—	10	6	—	—	—	—	49
—	20	—	—	—	—	1	—	11	5	—	—	—	—	49
—	2	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	11
—	14	—	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	34
—	8	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	17
—	6	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	17
—	2	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	2	—	9
—	4	—	—	—	—	5	—	16	—	—	—	8	—	33
—	2	—	—	—	—	4	—	5	—	—	—	3	—	14
—	2	—	—	—	—	1	—	11	—	—	—	5	—	19
—	10	—	1	—	—	1	—	13	4	—	—	1	—	54
—	10	—	1	—	—	1	—	16	7	—	—	1	—	63
—	4	—	1	—	—	—	—	4	4	—	—	1	—	25
—	6	—	—	—	—	1	—	12	3	—	—	—	—	38
—	1	706	36	26	2	5	2	495	110	5	1	34	3	2,118
—	7	1,398	54	33	2	5	4	774	178	5	1	50	4	3,637
—	3	783	34	24	2	3	2	330	98	5	1	30	3	1,865
—	4	615	20	9	—	2	2	444	80	—	—	20	1	1,772
—	6	1,434	61	58	2	9	5	1,009	212	5	2	74	5	4,154
—	1.2	1.0	0.9	0.6	1.0	0.6	0.8	0.8	0.8	1.0	0.5	0.7	0.8	0.9

1) Jfr not 2) till Tab. II (sid. 13*).

Tab. 8. I privata bostäder i Stockholm boende utlänningar i början av april 1918 med fördelning efter polisdistrikt och lägenheternas rumsantal.

Etrangers en logis privé à Stockholm au commencement d'avril 1918 avec répartition d'après le district de police et le nombre des pièces des logements.

	Polisdistrikt. <i>District de police.</i>										Summa. <i>Totaux.</i>
	I. (Storkyrkan)	II. (Maria)	III. (Kungsholmen o. Bromma)	IV. (Klara)	V. ¹⁾	VI. ²⁾	VII. ³⁾	VIII. (Katarina och Sofia)	IX. ⁴⁾	X. (Brännkyrka)	
Del i rum. Antal lägenheter. <i>Logements</i>	9	13	13	7	48	3	32	11	5	10	151
Antal boende. <i>Habitants</i>	9	13	13	7	48	3	32	11	5	10	151
1 rum. Antal lägenheter	11	68	119	65	232	46	351	121	83	15	1,111
Antal boende.....	12	76	145	78	250	53	379	165	89	28	1,275
2 rum. Antal lägenheter	—	5	11	15	—	4	9	1	24	1	70
Antal boende.....	—	5	19	24	—	6	10	5	44	2	115
3 rum. Antal lägenheter	—	—	1	—	—	4	2	—	8	—	15
Antal boende.....	—	—	1	—	—	10	3	—	16	—	30
1 rum med del i kök. Antal lägenheter	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3
Antal boende.....	—	—	—	—	—	—	—	8	—	4	12
1 rum o. kök. Antal lägenheter	3	29	16	2	19	—	15	56	6	22	168
Antal boende.....	5	72	50	6	55	—	36	175	13	77	489
2 rum o. kök. Antal lägenheter	7	14	9	4	59	3	93	42	14	11	256
Antal boende.....	30	41	33	9	115	6	164	182	40	33	653
3 rum o. kök. Antal lägenheter	1	2	11	3	28	—	32	16	8	2	103
Antal boende.....	2	6	41	10	68	—	79	51	20	8	285
4 rum o. kök. Antal lägenheter	—	5	8	4	21	5	17	6	9	2	77
Antal boende.....	—	12	25	14	71	21	46	20	40	8	257
5 rum o. kök. Antal lägenheter	2	—	3	2	9	1	22	1	11	2	53
Antal boende.....	13	—	10	7	27	3	43	4	25	10	142
6 rum o. kök. Antal lägenheter	—	1	2	1	7	1	23	—	2	—	37
Antal boende.....	—	5	9	1	17	2	55	—	9	—	98
7 rum o. kök. Antal lägenheter	—	—	—	1	2	—	7	—	1	—	11
Antal boende.....	—	—	—	4	11	—	16	—	3	—	34
8 o. fl. rum o. kök. Antal lägenheter	—	—	1	1	—	1	5	—	1	—	9
Antal boende.....	—	—	7	1	—	3	17	—	5	—	33
Obekant antal rum. Antal lägenheter	—	1	5	—	6	—	36	5	1	—	54
Antal boende.....	—	1	5	—	6	—	43	7	1	—	63
I allt. <i>Totaux</i>											
Antal lägenheter. <i>Nombre des logements</i>	33	138	199	105	431	68	644	261	173	66	2,118
Antal eldstäder. <i>Nombre des pièces</i>	59	227	345	184	819	128	1,393	480	388	131	4,154
Antal boende. <i>Nombre des habitants</i>	71	231	358	161	668	107	923	628	310	180	3,637
Antal boende pr eldstad. <i>Habitants par pièce</i>	1.2	1.0	1.0	0.9	0.8	0.9	0.7	1.3	0.8	1.4	0.9

¹⁾ Adolf Fredrik, Gustav Vasa och Matteus. — ²⁾ Jakob samt av Johannes det område som ligger söder om Brunnsgränd.

³⁾ Hedvig Eleonora och Oscar samt det område av Engelbrekt, som ligger öster om Engelbrektsgatan och söder om Valhallavägen.

⁴⁾ Johannes utom det område, som tillhör 6:e distriktet samt Engelbrekt utom det område, som tillhör 7:e distriktet.

Tab. 9. Privata bostadslägenheter i Stockholm bebodda av utlänningar i början av april 1918 med fördelning efter antal rum och antal boende, hela staden.

Logements privés à Stockholm, habités par des étrangers au commencement d'avril 1918 avec répartition d'après le nombre des pièces et le nombre des habitants (la ville entière).

Antal rum. <i>Nombre des pièces.</i>	Antal lägenheter med vidstående antal rum och nedanstående antal boende. <i>Logements avec le nombre de pièces ci-contre et le nombre d'habitants ci-dessous.</i>										Summa lägenheter. <i>Totaux des logements.</i>	Summa boende. <i>Totaux des habitants.</i>
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.		
Del i rum. <i>Chambre partagée</i>	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151	151
1 rum. <i>Chambre</i>	993	89	18	8	1	1	1	—	—	—	1,111	1,275
2 rum. "	38	20	11	1	—	—	—	—	—	—	70	115
3 rum. "	6	3	6	—	—	—	—	—	—	—	15	30
1 rum o. del i kök. <i>Chambre et cuisine partagée</i>	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	12
1 rum och kök. <i>Chambre et cuisine</i>	22	63	38	21	12	5	5	1	—	1	168	489
2 " " " " " "	86	64	48	29	13	6	5	2	3	—	256	653
3 " " " " " "	19	34	25	13	5	4	2	1	—	—	103	285
4 " " " " " "	12	18	10	19	13	—	3	1	1	—	77	257
5 " " " " " "	16	11	11	9	2	3	1	—	—	—	53	142
6 " " " " " "	9	8	12	4	3	1	—	—	—	—	37	98
7 " " " " " "	2	2	3	3	—	—	1	—	—	—	11	34
8 o. fl. rum " " " " " "	2	1	1	1	3	—	1	—	—	—	9	33
Obekant. <i>Inconnu</i>	47	5	2	—	—	—	—	—	—	—	54	63
Summa lägenheter. <i>Totaux des logements</i>	1,403	318	185	111	52	20	19	5	4	1	2,118	—
Summa boende. <i>Totaux des habitants</i>	1,403	636	555	444	260	120	133	40	36	10	—	3,637

Anm. Tab 7, 8 och 9 avse endast sådana privat boende utlänningar, som inflyttat till Stockholm efter krigsutbrottet (1 aug. 1914). Jfr not ²⁾ till Tab. II (sid. 13*). Tabl. 7, 8 et 9 ne visent que les étrangers qui se sont installés à Stockholm depuis le commencement de la guerre.

Publikationsförteckning. Liste des publications.

A. Serien Stockholms stads statistik.

Statistique de la ville de Stockholm.

- I.* Årsbok. (*Annuaire*). [1868]. Statistisk årsbok för Stockholms stad 1919. Ny följd 14. XXIV + 362 sid. + 3 kart. Utg. ²²/₁₁ 1919. Inb. 5 kr. (Register, se under A. II. *Table alphabétique, voir A. II.*)
- II.* Kommunalförvaltning. (*Administration*). [1868]. Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning år 1917. Ny följd 13. VIII + 149* + 22 sid. Utg. ²⁰/₃ 1919. 3.50 kr., kart. 4.50 kr. — Register (*Table alphabétique*) till Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning åren 1868—1907 och Statistisk årsbok för Stockholms stad åren 1904—1907. 228 sid. Utg. ¹⁵/₁₁ 1910. Kart. 5 kr.
- III.* Hälso- och sjukvård. (*Hygiène*). [1878 (69, 70)]. Berättelse från Stockholms stads hälsovårdsnämnd jämte översikt av stadens sanitära statistik år 1918. Ny följd 14. XIV + 61* + 151 sid. Utg. ⁹/₁₃ 1919. 4.50 kr.
- IV.* Fattigvård. (*Assistance publique*). [1872]. Statistisk redogörelse för Stockholms stads fattigvård år 1917. Ny serie 14. X + 40* + 90 sid. Utg. ²⁰/₂ 1919. 2.50 kr.
- V.* Byggnader och bostäder. (*Constructions et habitations*). [1868]. Nionde allmänna bostadsräkningen i Stockholm den 31 december 1915 (1/1916). Ny följd 3. VIII + 92* + 199 sid. + 6 kartogrambl. + karta + bilagor. Utg. ¹/₆ 1917. 5 kr.
- VI.* Månadsstatistik. (*Statistique mensuelle*). [1906]. Statistisk månadskrift. Arg. XV. 1920. Nr 1. 20* + 23 sid. Utg. ²⁰/₃ 1920. Pren. 5 kr.; för häfte 50 öre.
- VII.* Veckostatistik. (*Statistique hebdomadaire*). [1876]. Veckoöversikt av Stockholms sanitära statistik. Ny följd 15. 1920. Nr 10. 8 sid. Utg. ²⁰/₃ 1920. Pren. 5 kr.; för häfte 15 öre.
- VIII.* Brand- samt sjuk- och djurtransportväsen. (*Service d'incendie et d'ambulance*). [1876]. Berättelse angående Stockholms stads brandväsen jämte översikt av brand- samt sjuk- och djurtransportstatistiken år 1918. Ny följd 13. 28* + 19 sid. Utg. ¹⁴/₁ 1920. 50 öre.
- IX.* Arbetsförmedling. (*Placement*). [1905—06]. Berättelse angående Stockholms stads arbetsförmedling jämte statistisk översikt rörande verksamheten år 1916. Arg. XI. 49* + 40 sid. Utg. ²⁰/₄ 1919. 1.50 kr.
- X. Specialundersökningar. (*Enquêtes spéciales*). [1.* Levnadskostnader (*Budgets de ménage*) 1907/08. (1910). 4 kr. 2. Normalarbetsdag i kommunala kontor (*Journée normale de travail aux bureaux municipaux*) 1906. (1908). 50 öre. 3.* 4.* Arbetslöshet (*Chômage*) 1909, 1910. à 1 kr. 5.* Alderdomsförsäkringsuppgifter (*Retraite des vieillards*) 1910. (1911). 50 öre. 6.* Beräkning av fattigvårdskostnader. (*Calcul des frais de l'Assistance publique*). (1912). 50 öre. 7.* Billiga bostäder. (*Habitations à bon marché*). (1912). 50 öre. 8.* Brännkyrka. (1914). 1 kr. 9.* Bromma. (1917). 1 kr. 10.* Stockholms kommunalstatistik 1868—1918. (*Statistique communale 1868—1918*). 50* + 7 sid. 1 kr. 11.* Utlänningar i Stockholm 1914—1918. (*Etrangers 1914—1918*). 19* + 10 sid. 50 öre. 12.* Bostadsförhållanden för stadens funktionärer 1919. (*Logements des fonctionnaires comm. 1919*). 15* + 9 sid. 50 öre. 10*—12* utg. ²⁷/₃ 1920.
- XI.* Handel och sjöfart. (*Commerce et navigation*). [1901]. Statistisk översikt av Stockholms handel och sjöfart m. m. år 1917. Ny följd 11. 25* + 59 sid. Utg. ⁸/₁₃ 1919. 2 kr.

De under A. III, VIII, IX, XI—XIII upptagna publikationerna äro tillkomna genom samverkan mellan Stockholms stads statistiska kontor och annan vederbörande institution eller myndighet, medan de övriga utarbetas uteslutande genom statistiska kontorets försorg. — De publikationer, för vilka pris ovan äro utsatta, finnas till salu hos Aktiebolaget Nordiska bokhandeln, Stockholm, eller, beträffande A. VI, VII och B. II, genom prenumeration hos postverket.

Les numéros A. III, VIII, IX, XI—XIII sont publiés par la collaboration du Service municipal de statistique de Stockholm et d'autre institution ou autorité compétente, le reste des publications sont élaborés entièrement par les soins du Service de statistique. — Les publications, dont les prix sont indiqués ci-dessus, sont en vente dans la librairie «Aktiebolaget Nordiska bokhandeln», à Stockholm, quant aux numéros A. VI, VII et B. II, aussi par abonnement postal.

XII.* Fabriker och hantverk. (*Fabriques et métiers*). [1901]. Statistisk översikt av fabriksindustrien och hantverkerierna i Stockholm år 1917. Ny följd 11. 11* + 11 sid. Utg. ³¹/₁₂ 1919. 1 kr.

XIII.* Renhållning. (*Nettoyage*). [1909]. Berättelse angående Stockholms stads renhållningsväsen jämte statistisk översikt rörande verksamheten år 1918. Arg. X. IX + 35* + 22 sid. Utg. ⁵/₁ 1920. 1 kr.

XIV.* Val. (*Elections*). [1910]. Statistisk redogörelse för allmänna val i Stockholm åren 1916 och 1917. Arg. VII. XIV + 33* + 54 sid. Utg. ²³/₃ 1918. 2 kr.

B. Serien Kommunala handböcker. Manuels communaux.

- I. Kommunalkalender. (*Almanach communal*). [1907]. Stockholms kommunalkalender 1919. Arg. XIII. XVIII + 593 sid. + 2 kart. + bilaga. Utg. ²/₇ 1919. Inb. 5 kr.
- II. Författningssamling. (*Recueil des lois, etc.*). [1862]. Kommunal författningssamling för Stockholm. Ny följd. Arg. XI. 1919. Nr. 105—151. Utg. ²⁸/₂ 1920. Nr. 152—180. Utg. ⁶/₃ 1920. Arg. XII. 1920. Nr. 1—4. Utg. ²⁵/₂ 1920. Pren. 5 kr.; för häfte minst 10 öre; helex. 4 kr., kart. 5 kr. — Register (*Table alphabétique*) 1862—1915. IV + 142 sid. Utg. ¹⁷/₆ 1916. 2.50 kr., kart. 3.50 kr.
- III. Författningshandbok. (*Manuel des lois, etc.*). [1910]. Kommunal författningshandbok för Stockholm 1915. XIV + 930 + (2) + 142* + XXXII + (2) sid. Utg. ²²/₇ 1916. Inb. 5 kr. — Särtryck: Författningar angående byggnads- och brandväsen i Stockholm. IV + 176 sid. Utg. ²¹/₆ 1916. Kart. 4.50 kr.

C. Övriga publikationer. Autres publications.

Stockholms stads statistiska kontors arbetsberättelse för år 1918, jämte en översikt för äldre år. (*Rapport annuel du Service municipal de statistique*). [1906]. Bih. t. beredn. utskis utlåt. och mem. 1919, nr 93. 25 sid. Utg. ²⁰/₃ 1919.

Sakregister över Stockholms stadsfullmäktiges handlingar. (*Table des matières des comptes rendus du Conseil municipal*). 1—3. Protokoll, Yttranden, Motioner. [1899, 1902]. Arg. 1918. 35 + III + 4 sid. Utg. ¹/₁₀ 1919. 4—5. Utlåtanden, Bihang. [1863, 1868]. Arg. 1918. 54 sid. Utg. ¹/₁₀ 1919.

*Stockholm. [1909]. Fransk upplaga. (*Edition française*). 60 sid. + 2 kart. Utg. ¹⁰/₇ 1914. 3 kr., inb. 5 kr. — Tysk upplaga. (*Edition allemande*). 48 sid. + 2 kart. Utg. ²⁷/₆ 1911. Ej till salu.

Utredning angående möjligheterna för en fullständig alkoholstatistik rörande Stockholm. (*Exposé des bases d'une statistique complète sur l'alcool à Stockholm*). Särtryck ur Bih. t. beredn. utskis utlåt. o. mem. (1908, nr 160). 47 sid. Utg. ²⁰/₁₁ 1908. 50 öre.

Stockholms stads utveckling efter tillkomsten av 1862 års kommunalförordning, historisk-statistisk översikt (*Stockholm 1863—1913, aperçu historique-statistique*), red. av J. Guinchard: *De kommunala institutionernas utveckling* av Henning Karlson; *Några statistiska huvudsiffror jämte diagram* av Sten S. Leijonhufvud. X + 139 sid. + 9 plansch. + 3 kart. (Ingår i: Minnesskrift vid Stockholms stadsfullmäktiges femtioårsjubileum den 20 april 1913. Utg. ³⁰/₄ 1913. 10 kr.).

A N M. Årtalen inom klammer ange det tidigaste år, för vilket motsvarande publikation finnes utgiven (event. i en äldre följd och med annan titel). No te. Année mise entre crochets indique la première année pour laquelle a été éditée la publication correspond. (event. dans une série précédente). — L'astérisque (*) devant le titre indique que les publications sont munies de rubriques (et, en règle, de résumés) en français.